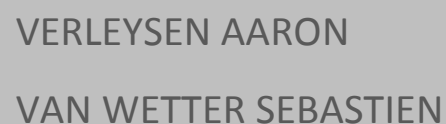

ADEDE Archeologisch Rapport 267

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 277

ARCHEOLOGIENOTA LAR – NOORD Menen (West-Vlaanderen)

AARON VERLEYSEN

SEBASTIEN VAN WETTER

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2018
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Simon Claeys & David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 9 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 9 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 9 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 9 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 10 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 10 -
2.6	Randvoorwaarden	- 10 -
2.7	Werkwijze	- 11 -
3	Assessmentrapport.....	- 16 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 16 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 18 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 18 -
3.2.2	Quartaair geologisch	- 20 -
3.2.3	Boring DOV kb29d97w-B832	- 21 -
3.2.4	Bodem	- 21 -
3.2.4.1	Bodemtypekaart.....	- 21 -
3.2.4.2	Potentiële bodemerosie	- 23 -
3.2.4.3	Erosiegevoeligheid.....	- 23 -
3.2.4.4	Landgebruik	- 24 -
3.2.4.5	Gewestplan.....	- 25 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 27 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 27 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 31 -
3.3.2.1	Frickx-kaarten (1712).....	- 31 -
3.3.2.2	Kaart van Ferraris (1771 – 1778)	- 32 -
3.3.2.3	Atlas der Buurtwegen (1840)	- 33 -
3.3.2.4	Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)	- 34 -
3.3.2.5	Kaart van Popp (1842 – 1879)	- 35 -
3.3.2.6	Topografische kaarten van België (1873 – 1904 – 1939 – 1969 – 1981)	- 36 -
3.3.2.7	Trench maps (WOI).....	- 38 -

3.3.2.8	Luchtfoto 1971	- 38 -
3.3.2.9	Luchtfoto 1979 – 1990	- 39 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 40 -
3.5	Boringen ADEDE	- 42 -
3.5.1	Administratieve gegevens	- 42 -
4	Besluit	- 48 -
4.1	Archeologische waardering.....	- 48 -
4.2	Onderzoeksvragen.....	- 49 -
4.3	Besluit gespecialiseerd publiek	- 51 -
5	Bibliografie.....	- 52 -
6	Lijst van plannen.....	- 53 -
7	Lijst van figuren	- 54 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2018A268
Site	MENEN – LAR NOORD
Projectsigle ADEDE	MEN – LAN
Ligging	LAR B, Menen, West-Vlaanderen, België
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 67565.172 Y: 163675.397 Punt 2 (ZW): X: 67500.281 Y: 163541.807
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Menen, S ^{ie} C, Lauwe, 3 ^{de} Afd., n° C704a Zie plannummer 3
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Aard van de vervolwerken	Nieuwbouw magazijngebouw
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184 Alexander Cattrysse 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Verleysen A., Van Wetter S., 2018, Archeologienota LAR – Noord, Menen (West- Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 277, Gent.
Grootte projectgebied	ca. 9764m ²
Periode uitvoering	Januari 2018
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek
Verstoorde zones	Geen verstoorde zones

 ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Menen - LAR Noord

Plannr.
Topografische kaart

2018A268 25/01/2018

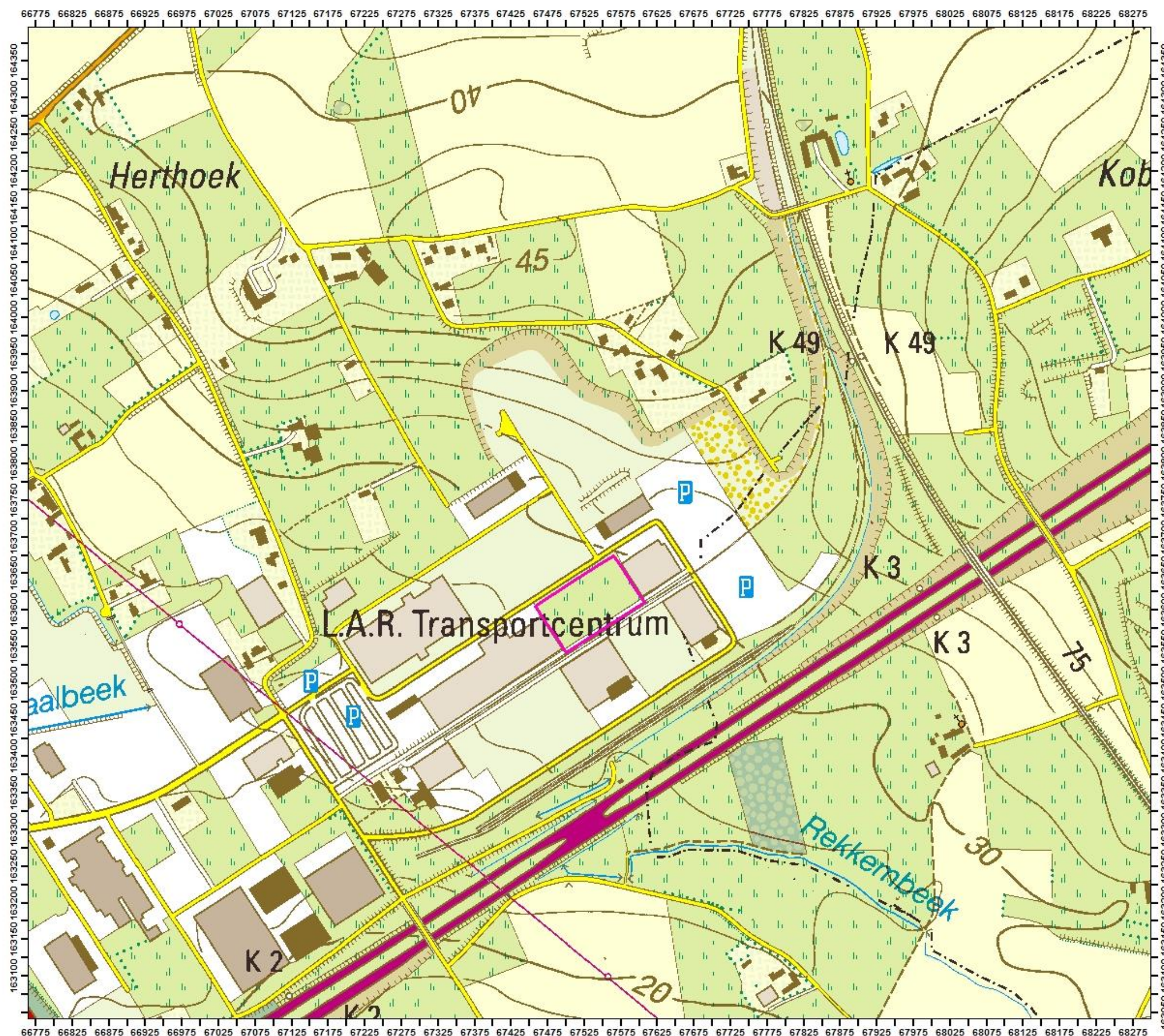
© AGIV

Legende

 Projectgebied

 N

0 370
Meter

Menen - LAR Noord

Plannr. 2
Luchtfoto 2017

2018A268 25/01/2018

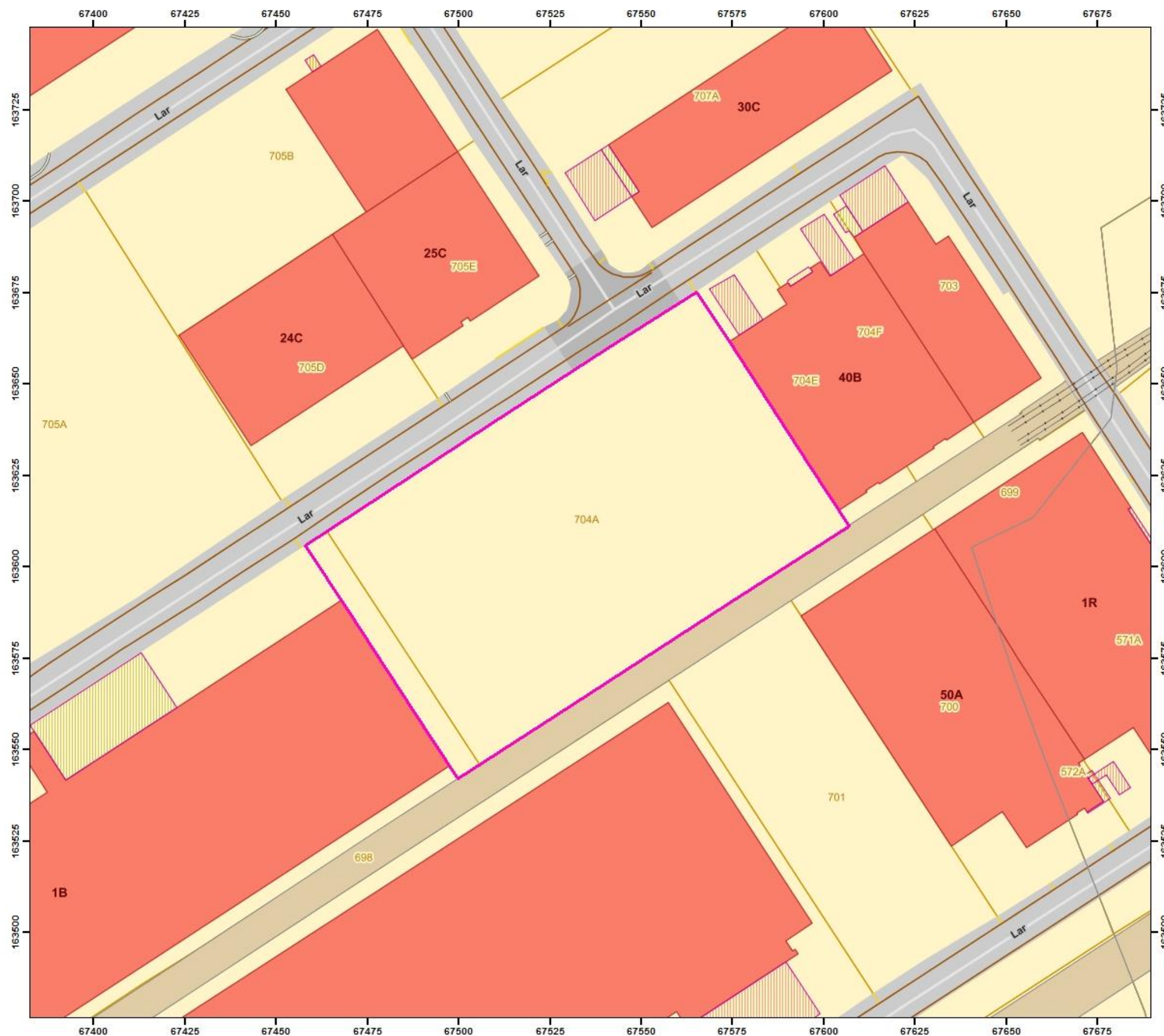
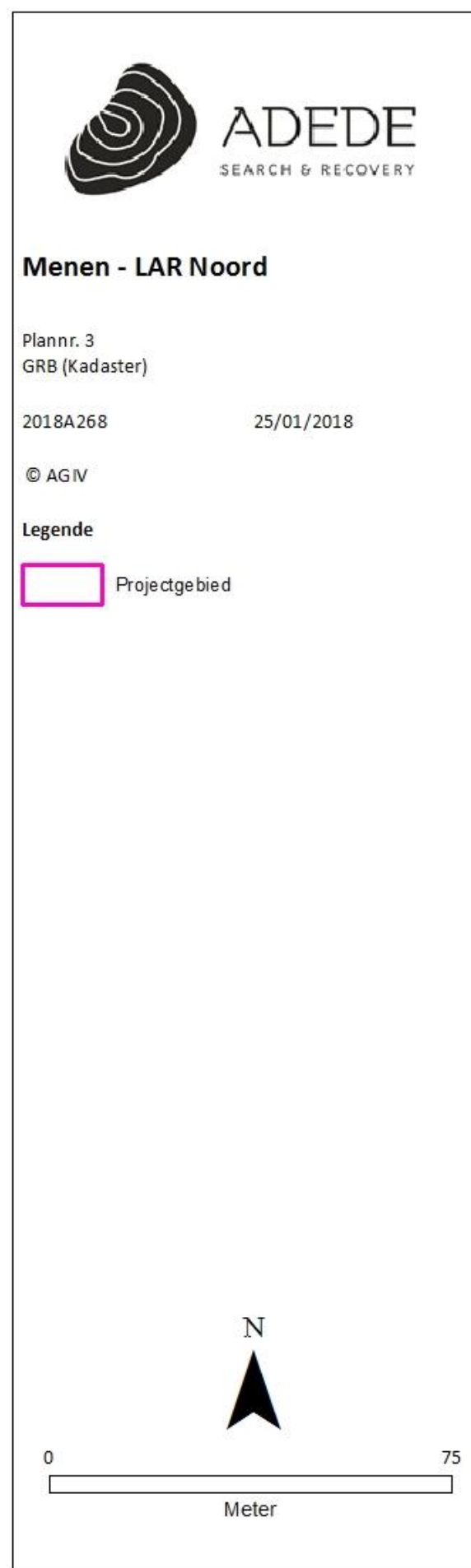
© AGIV

Legende
 Projectgebied

Meter

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het onderzoeksgebied ter hoogte van het Transportbedrijvencentrum LAR in Menen, werd tot op heden nog geen archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd en werden nog geen archeologische waarden vastgesteld. Op basis van de Centraal Archeologische Inventaris blijkt dat in de omgeving van het onderzoeksgebied wel wat archeologische gegevens gekend zijn. Deze zullen nader worden toegelicht onder §3.4 .

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?

- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van LAR B, in het transportcentrum LAR te Menen (West-Vlaanderen). Het perceel waar de werken op zullen plaatsvinden is het perceel C704a, het betreft een tot op heden steeds braakliggend terrein. Het perceel werd na de aankoop in 1988 door de eigenaar verhoogd met circa 80 cm met overtollige grond afkomstig van de bouw in 1988 van bestaande exploitatie op een aanpalend perceel.

2.5 Beschrijving geplande werken

Voor een inplantingsplan van de ontworpen toestand wordt verwezen naar plannr. 6.

De stedenbouwkundige vergunningsaanvraag wordt aangevraagd omwille van de bouw van een nieuw magazijngebouw. Het nieuwe magazijn komt te liggen op perceel C704a en zal tegen de bestaande bebouwing langs weerszijden worden aangebouwd. Het leeuwendeel van het gebouw omvat een grote stockagehal met een vrije hoogte van 12m. Vooraan, aan de straatkant komen 10 laadkaaien waar vrachtwagens de goederen kunnen overslaan. Nog aan de voorzijde, ter hoogte van de noordoosthoek van het gebouw, komt een bovengrondse watertank voor een sprinklersysteem met een inhoud van 630m³ met bijbehorende technische ruimte voor het pompsysteem. Deze ruimte heeft een dimensie van 8m op 5m. Op de noordwesthoek van het gebouw komt een vooruitstekende vleugel te liggen waar de kantoor- en personeelsruimtes zullen worden ondergebracht.

Omwille van de laadkaaien vooraan ligt het vloerniveau van het hele gebouw 1m20 boven het niveau van het nulpunt op de plannen. Ter vergelijking, het voetpad langs de terreingrens ligt 0,33m onder dit nulpunt. Het hele gebouw zal gedragen worden door dubbele betonnen prefab paalfunderingen.

2.6 Randvoorwaarden

n.v.t.

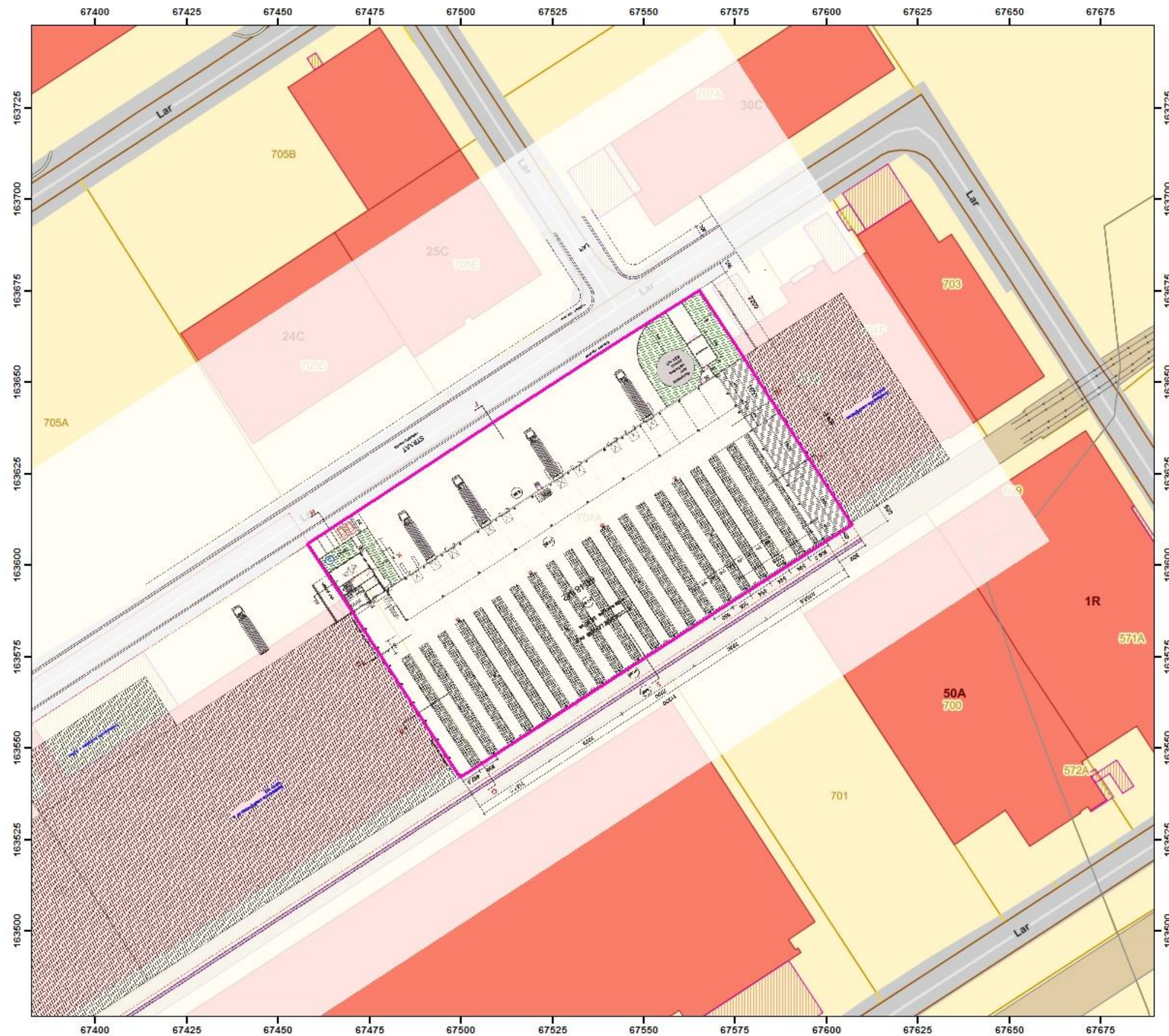
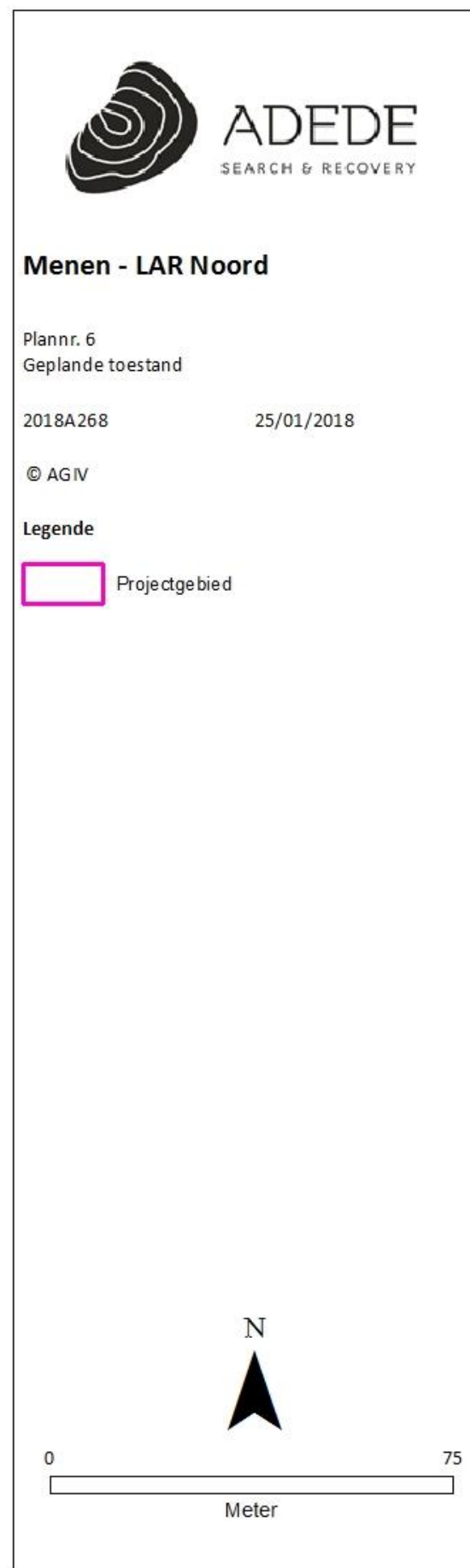
2.7 Werkwijze

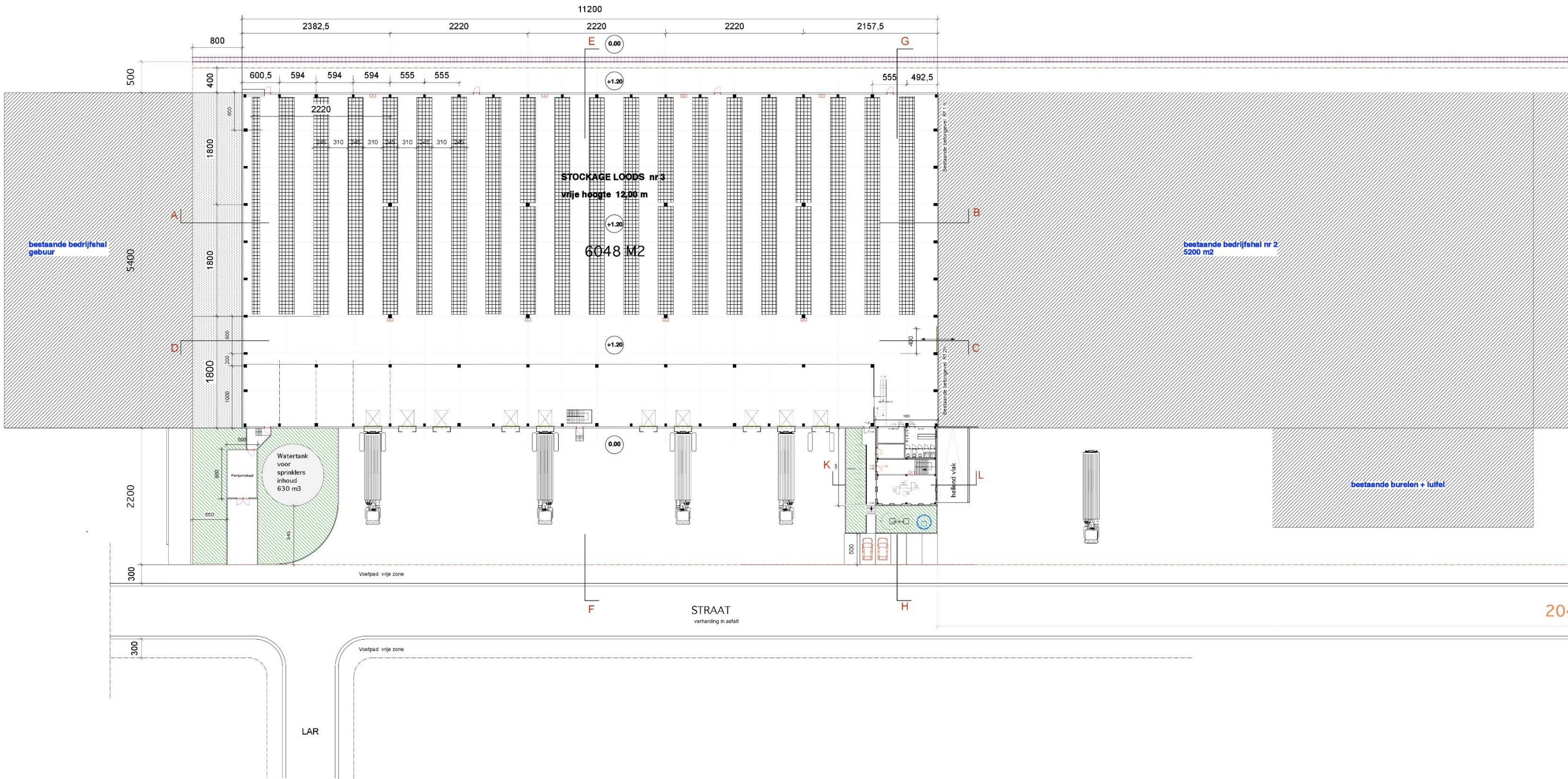
Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

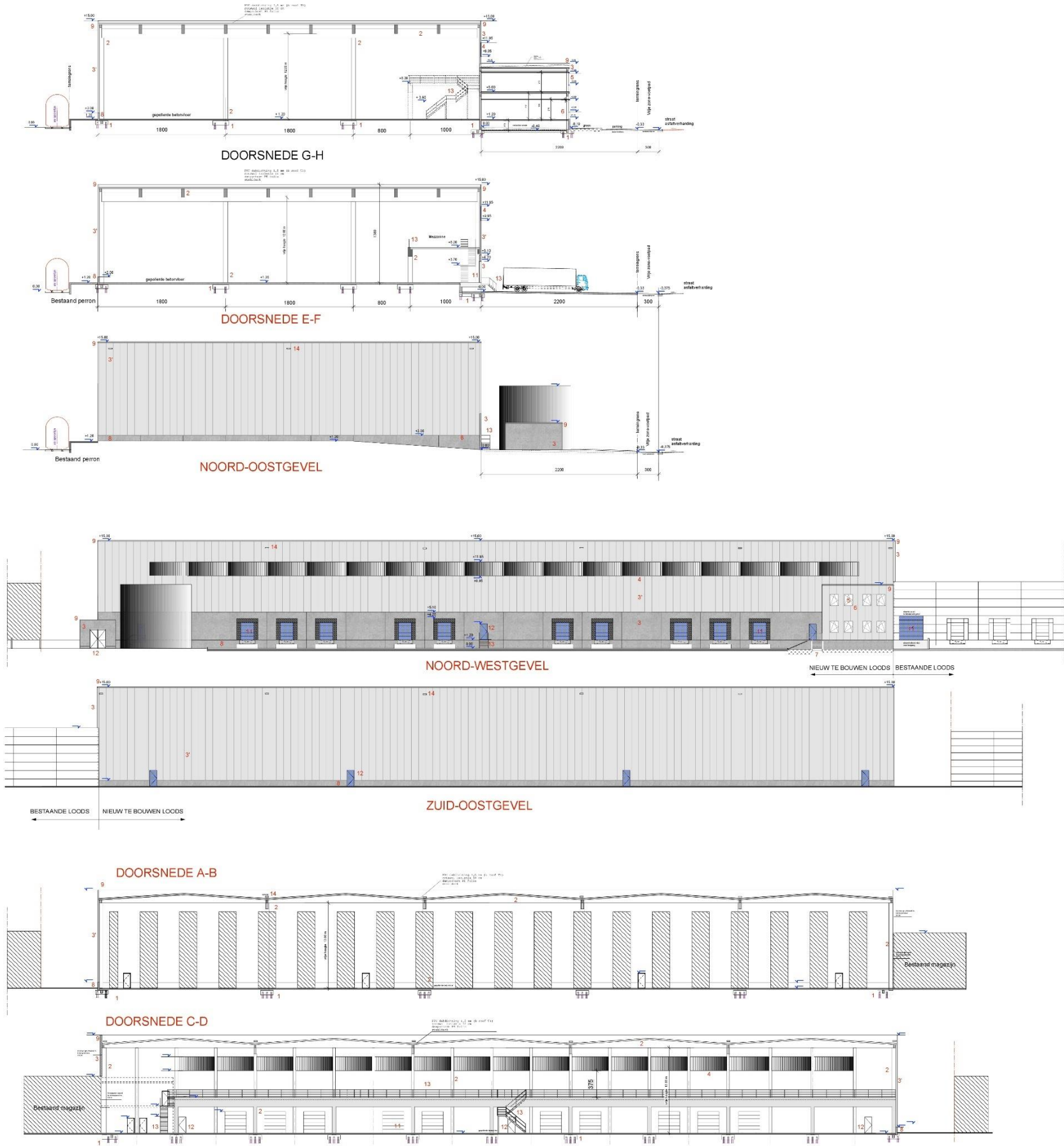
Overzicht geconsulteerde kaarten:

- **Onderzoeksgebied:**
 - Inplantingsplan huidige toestand
 - Inplantingsplan geplande toestand
 - Doorsnede bestaande toestand
 - Doorsnede nieuwe toestand
- **Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:**
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart
 - Quartair geologische kaart
 - Bodemtypekaart
 - Potentiële bodemerosiekaart
 - Erosiegevoeligheidskaart
 - Bodemgebruiksbestand
 - Gewestplan
- **Historische situering:**
 - Kaart van Fricx, 1712
 - Kaart van Ferraris, 1777
 - Atlas der Buurtwegen, 1840
 - Kaart van Vandermaelen, 1846-1854

- Kaart van Popp, 1842-1879
- Topografische kaarten van België, 1873 – 1989
- Trenchmaps (WOI)
- Luchtfoto's
- **Archeologische situering:**
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
 - Inventaris Onroerend Erfgoed

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

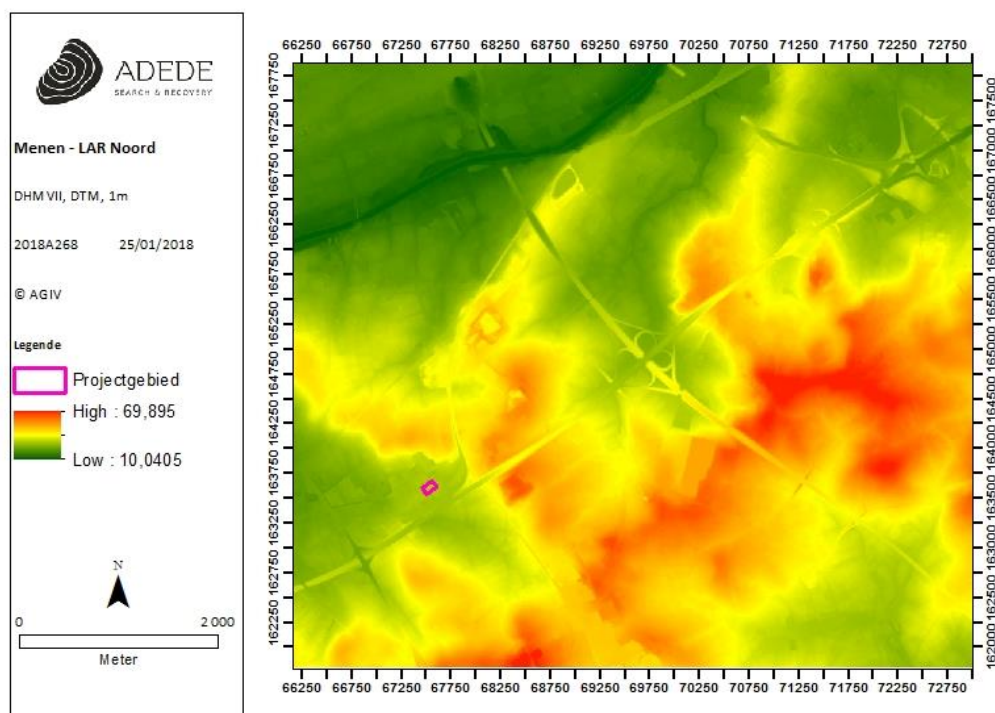
Menen¹ is een plaats en stad in de Belgische provincie West-Vlaanderen. Naast Menen-centrum liggen binnen de gemeente ook nog de deelgemeentes Lauwe en Rekkem. Menen zelf bevindt zich grotendeels ten noorden van de Leie, terwijl Lauwe en Rekkem meer oostwaarts liggen, ten zuiden van de Leie. In het oosten van de deelgemeente Rekkem² ligt het industrieterrein LAR, genoemd naar de drie deelgemeenten waarin het gelegen is, met name Lauwe, Aalbeke en Rekkem.

Menen behoort tot zandlemig Vlaanderen. Het reliëf is licht golvend, met hoogtes die variëren tussen +17 en +20m TAW. De vallei van de Leie snijdt door het landschap (ca. + 10m TAW) van zuidwest naar noordoost. Ter hoogte van Rekkem en Aalbeke wordt het landschap oostwest doorkruist door zandruggen die tot + 50m TAW kunnen oplopen. Het projectgebied ligt ten noorden van dergelijke rug. Op 250m ten zuiden van het projectgebied loopt de Rekkembeek (of Paalbeek), die gekanaliseerd werd in het bedrijvenpark. Op een kleine kilometer ten westen van het projectgebied loopt de Bourbonbeek. Meer naar het noorden, op zo'n 3km, stroomt de Leie. Afgaand op het DHM-model zou kunnen gewag gemaakt worden van een eventuele situering in een gradiëntzone tussen natte en hoger gelegen plaatsen in het landschap.

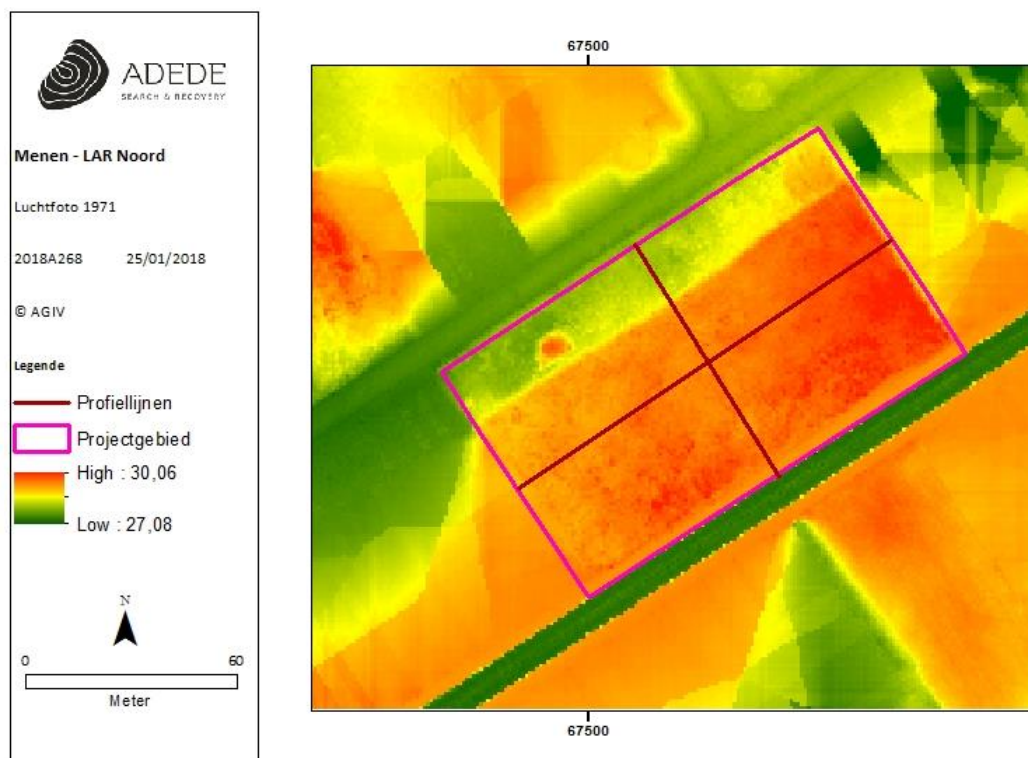
Uit de info aangeleverd door de opdrachtgever blijkt dat het terrein eind jaren '80 met ongeveer 80cm werd opgehoogd t.o.v. het straatniveau. Op de DHM-detailkaart en de bijgevoegde hoogteprofielen is dit duidelijk zichtbaar. Enkel tegen de straatkant lijkt de ophoging minder drastisch te zijn geweest. Op sommige punten ligt het terrein meer dan 1m hoger dan het straatniveau. De hoogte van het terrein schommelt tussen min. 28,3m TAW en max. 29,6m TAW.

¹ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Menen>

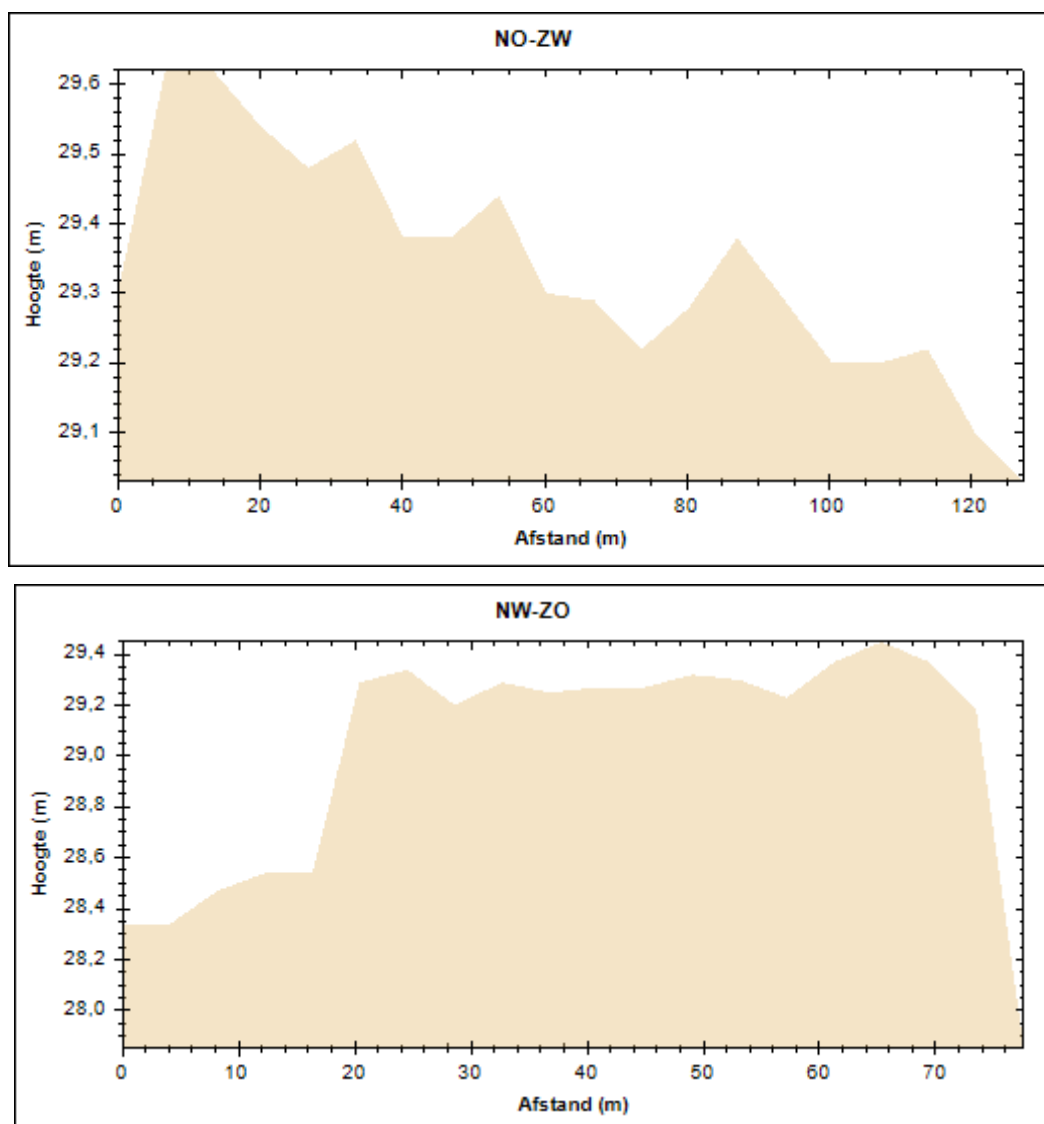
² <https://nl.wikipedia.org/wiki/Rekkem>

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quartaire afzettingen weer.

De tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de quartaire afzettingen weer. De top van het tertiaire niveau van het plangebied bevindt zich tussen de 20 en 30m

onder TAW. Op de tertiair geologische kaart ligt het plangebied in de zone met de aanduiding **Formatie van Kortrijk, Lid van Moen (KoMo)**. De formatie maakt deel uit van de Ieper Groep en heeft een mariene oorsprong. De sedimenten, bestaande uit voornamelijk klei (soms zandig of siltig) werden afgezet gedurende het Vroeg-Eoceen. De formatie omvat vier leden: de Klei van Mont Héribu, de Klei van Orchies (of Saint-Maur), de Klei van Moen (of Roubaix) en de Klei van Aalbeke. Het Lid van Moen is een heterogene siltige tot zandige mariene afzetting, die wordt gekenmerkt door grote hoeveelheden nummulieten. Het lid bevat eveneens homogene kleilagen waardoor het moeilijk te onderscheiden valt van het onderliggende Lid van Saint-Maur. Het Lid van Moen heeft een gemiddelde dikte van 44m³.

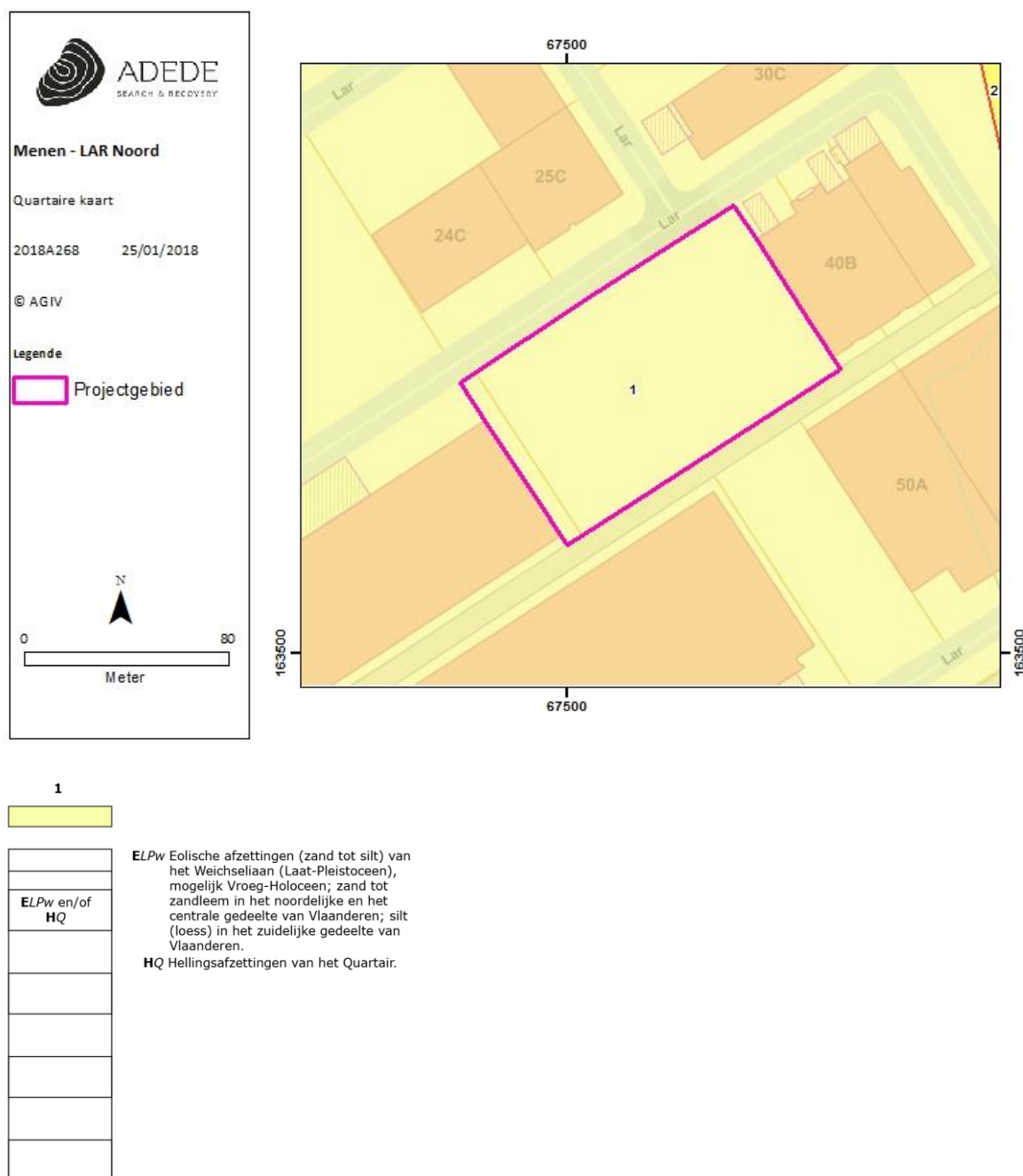

Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

³ Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart Kaartblad 29 Kortrijk*, Brussel: Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen. Goossens M., 2012. *Studie van de diversiteit van de glauconiethoudende gesilicificeerde zandsteen uit het Onder- en Midden-Eoceen in de regio Fobecq-Gent*, Gent: Universiteit van Gent, Faculteit Wetenschappen, Opleiding Master in de Geologie. <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>, <https://sites.google.com/site/terramobilekortrijk/stad-en-streekverhalen/de-formatie-van-kortrijk>

3.2.2 Quartair geologisch

De Quartair geologische kaart geeft aan dat de bodem ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen) en/of hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

3.2.3 Boring DOV kb29d97w-B832

Op zo'n 400m ten westen van het onderzoeksgebied werd in 1988 een spoelboring gezet tot op een diepte van 90m. Hoewel deze boring absoluut geen zekerheid biedt wat betreft de bodem binnen het projectgebied zelf, kan ze toch wel enig idee geven over de geologische opbouw ervan. Volgens het rapport is de quartaire bodem ongeveer 6m diep en bestaat die uit 2m leem bovenop 4m zandige klei. Op 6m diepte begint de tertiaire bodem met de Formatie van Kortrijk, die is opgebouwd uit leperiaanse klei en reikt tot een diepte van 67m. Vanaf 67m begint de Formatie van Hannut.

➤ 0.00 - 6.00: Quartair	➤ 0.00 - 2.00: leem
➤ 6.00 - 67.00: Formatie van Kortrijk	➤ 2.00 - 6.00: zandige klei
➤ 67.00 - 90.00: Formatie van Hannut	➤ 6.00 - 67.00: leperiaanse klei
	➤ 67.00 - 89.00: fijn Landeniaanzand
	➤ 89.00 - 90.00: harde Landeniaanklei

3.2.4 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

3.2.4.1 Bodemtypekaart

Het grootste deel van het projectgebied wordt gekarteerd als Lca-bodem. In de zuidoostelijke hoek staat een heel klein stukje gekarteerd als Lep-bodem.

- **Lca:** Dit is een matig droge, zwak gleyige zandleembodem met een textuur B-horizont. Bij beide series, Lca en Lcc, rust de Ap op een E-horizont (ongeveer 40 cm dik) of rechtstreeks op de textuur B bij Lca of de verbrokkelde textuur B bij Lcc. Bij Lca is de textuur B aangerijkt met klei en sesquioxiden, het is een bruin zwaar zandleem, bij Lcc is de textuur B sterk gevlekt en verbrokken. In vele gevallen komt een substraat voor op wisselende diepte. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm. Normaal hebben deze gronden geen watergebrek noch wateroverlast. De substraatgronden zijn in het voorjaar koud en laat te

bewerken en kunnen in de zomer bij aanhoudende droogte aan watergebrek lijden. Ze zijn geschikt voor veeleisende teelten, en zeer geschikt voor weinig eisende teelten.⁴

- **Lep:** Dit zijn natte, sterk gleyige zandleembodems met roestverschijnselen vanaf een diepte van 20 cm en een blauwgrijze reductiehorizont tussen 100 en 120 cm. Bovenaan is een humeuze, zwaar zandlemige bodem aanwezig tot een diepte van 20 – 30 cm met roestvlekken en een donker grijsbruine tot donkergrijze kleur. Hieronder is een C-horizont aanwezig met sterke gleyverschijnselen (= Cg-horizont). Deze bodems zijn typisch nat in de winter en vochtig in de zomer.⁵

Figuur 6. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

⁴ Van Ranst E. & Sys C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor Bodemkunde, Gent, 2000.

⁵ Van Ranst E. & Sys C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor Bodemkunde, Gent, 2000.

3.2.4.2 Potentiële bodemerosie

De potentiële bodemerosie per perceel houdt rekening met onder meer het bodemtype, de hellingsgraad en de hellingslengte van dat perceel. Het houdt evenwel geen rekening met het huidige landgebruik. Voor het onderzoeksgebied zijn echter geen waarden weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart, waardoor hierover geen uitspraken kunnen worden gedaan.

Figuur 7. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

3.2.4.3 Erosiegevoeligheid

Op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse Gemeenten staat het projectgebied ingedeeld als erosiegevoeligheid klasse 3, wat overeenkomt met medium erosiegevoelig. Het gebied ten oosten van het projectgebied kent een iets hogere erosiegevoeligheid, met name klasse 2, wat overeenkomt met een sterke erosiegevoeligheid.

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

3.2.4.4 Landgebruik

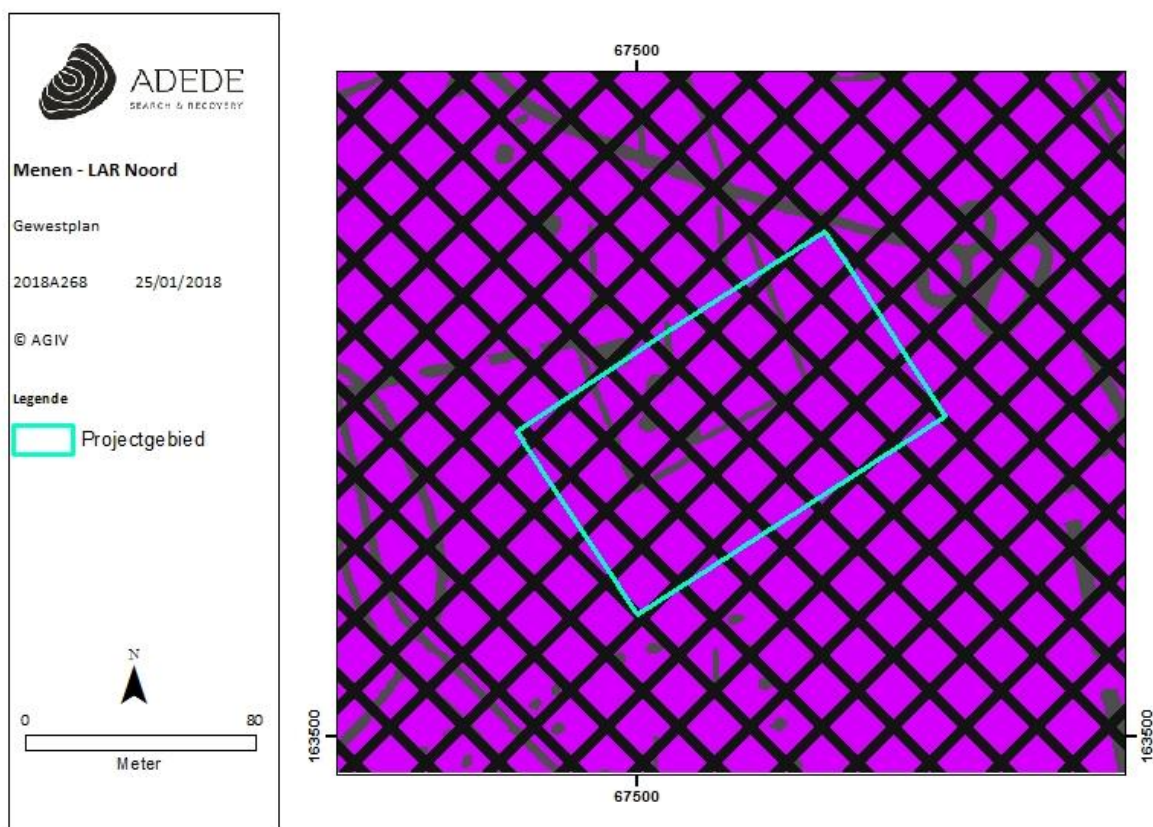
Op het bodemgebruiksbestand staat het projectgebied gekarteerd als gebied met industrie- en handelsinfrastructuur (paars), en akker- (wit) en weideland (geel).

Figuur 9. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.

3.2.4.5 Gewestplan

Op het gewestplan staat het projectgebied gekarteerd als industriegebied

Figuur 10. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Het projectgebied bevindt zich in Menen, net tegen de grens tussen de Kortrijkse deelgemeente Aalbeke en de Menense deelgemeente Lauwe.

Lauwe⁶:

Verschillende vondsten in de omgeving van Lauwe en Rekkem geven aan dat reeds in de steentijden antropogene activiteiten plaatsvonden in de streek. De oudste bewoningssporen te Lauwe dateren uit de Gallo-Romeinse periode en werden aangetroffen op een heuvel tussen Lauwe en Marke. De Romeinse aanwezigheid in het gebied uitte zich echter voornamelijk in het aanleggen van wegen. Enkele straten gaan zo terug op een Romeinse heirweg. Naast dergelijke wegen werden ook enkele Romeinse vestingsplaatsen ontdekt. Vermoed wordt dat er op het hoogste punt van de Rekkemstraat een Romeinse villa of kampplaats gelegen was, een tweede kampplaats zou zich nabij de Menenstraat bevinden om een overzicht te hebben over de weg naar Wervik en over de Leie.

De naam Lauwe duikt voor het eerst op in de historische bronnen in 804 als vermelding naar twee personen; Milo en Jacob van Lauwe. Latere vermeldingen onder de namen Louwa en Lauha komen voor in 1128 en 1143. De naam zou afgeleid zijn van “Lova” wat het Keltische woord is voor waterloop. Andere bronnen plaatsen het ontstaan van de naam Lauwe in de term “Lavo” wat de naam was van een voormalig meertje gevormd door de afvloeiende waters van de heuvels in de buurt.

⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121791>

Figuur 11. Afbeelding van Lauwe uit de Flandria Illustrata van Sanderus.⁷

De heerlijkheid Lauwe gaat terug op een kleine nederzetting aan de Leieoever. Rond 804 is een kleine dorpsgemeenschap aan een doorwaadbare plaats van de Leie te situeren. Omstreeks 1100 werd de stenen Romaanse Kerk van Lauwe opgericht. Lauwe blijft lange tijd een rustige woonplaats, maar rond 1600 worden er vernielingen aan de kerk aangebracht door het Schotse garnizoen van Menen. In de loop van de 17de eeuw volgt hierop een gedeeltelijke heropbouw. Rond deze periode zijn tevens 6 molens gekend te Lauwe, deze werden echter allemaal gesloopt tussen 1813 en 1955. In de tweede helft van de 18de eeuw wordt de kerk, door de toestand waarin deze zich bevindt, afgebroken en wordt de toren vervangen door een kleiner klokkenhuis.

Langzamerhand evolueerde Lauwe van een landbouwersdorp naar een geïndustrialiseerde gemeente met een bijhorende sterke bevolkingsgroei. Hierdoor kent ook de bewoningskern een sterke uitbreiding. In deze periode werden ook veel nieuwe (omwalde) hoeves opgericht, vaak restauraties of teruggaand op hoeves uit de 14de à 15de eeuw. De oudst bekende is het kasteelhof ter Boenaerde dat teruggaat tot een versterkte kasteelhoeve uit de 17de eeuw. Andere voorbeelden zijn de hoeve "Grote Molen" (17de eeuw), de meerwallige hoeve Kranenbroek (18de eeuw), de hoeve Ter Heule (18de eeuw), de hoeve "Groot Steenbrugge" (19de eeuw), het goed "Kloosterhof" (eerste helft 20ste eeuw) en de hoeve "Delabie" (eerste helft 20ste eeuw). Verschillende hoeves verdwenen in de jaren 1960.

⁷ <http://www.flandrica.be/flandrica/items/show/765>

In 1877 wordt tevens gestart met de bouw van een nieuwe kerk in een neogotische stijl. De oude kerk werd vervolgens tussen 1880 en 1882 volledig afgebroken. Andere werken in de gemeente Lauwe zorgden ervoor dat deze haar landelijke karakter deels verloor. Zo werd tussen 1838 en 1842 een spoorweg aangelegd en werd in 1868 een stationsgebouw opgetrokken. In 1832 wordt ook de Leie gekanaliseerd en in 1868-1869 wordt ook de eerste brug over de Leie aangelegd. Hierbij zorgden meerdere infrastructuurwerken zoals de aanleg van nieuwe wegen en openbare gebouwen voor de verdere uitbouw van de gemeente Lauwe.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog is het voornamelijk de naburige gemeente Menen die het zwaar te verduren krijgt. In Lauwe kampte men echter met een enorm woningtekort. Er werden als reactie hierop een grote hoeveelheid houten barakken opgetrokken in de gemeente. Na de oorlog werden door eenzelfde maatschappij ook stenen woningen opgetrokken. De Duitsers werden op 13 oktober 1917 zwaar onder vuur genomen te Menen en zouden zich uiteindelijk terugtrekken via Lauwe, naar Kortrijk.

In 1921-'22 wordt de Leie op twee plaatsen rechtgetrokken. Daardoor bezit Lauwe twee eilanden en twee dode Leiearmen. De tweede brug over de Leie, opgetrokken in 1917 werd vernield door wegtrekkende Duitse troepen in 1918. In 1922 wordt er een derde vaste brug opgetrokken. Het is een zware metaalconstructie op twee pijlers van blauwe steen. Deze brug wordt in mei 1940 door geallieerde troepen vernield. In 1942 werd door de Duitsers een kanon omgebouwd tot een *Panzerabwehrkanone 40*, wegens een gebrek aan eigen afweergeschut. Het kanon werd buitgemaakt tijdens de gevechten om de Leiebrug en droeg mee aan de bevrijding van Lauwe op 6 september 1944⁸. In de maand augustus van 1943 werd een nieuwe wind geblazen in het gewapend verzet. Er werden verschillende companies opgericht die onderling met elkaar stonden. Een van die companies bevond zich te Lauwe en werd Macareux genaamd. Er werd een ontvangstcomité voor valschermspringers opgericht en voor de ophaling van het gedropte materiaal. Een van die dropterreinen bevond zich te Lauwe en kreeg de naam Macareux. Om de drop vlot te laten verlopen werd opgeroepen om verbindingswegen te vernietigen, telefonische verbindingen buiten gebruik te stellen en “guerilladaden” uit te voeren die voor chaos en onzekerheid moesten zorgen bij de bezettingstroepen⁹.

⁸ <https://www.menen.be/nieuws/in-beeld-lauwe-krijgt-kanon-terug>

⁹ http://www.ethesis.net/kortrijk_verzet/kortrijk_verzet_hfst_5_deel_1_b.htm

Verder kende Lauwe ook een sterke industrialisatie, door de gunstige kleibodem in het gebied ontstaat een bloeiende steen- en pannennijverheid alsook een bloeiende vlasnijverheid. Hierbij hoort natuurlijk ook de oprichting van weverijen en fabrieken.

Sinds 1 januari 1977 fuseerden de gemeenten Menen, Rekkem en Lauwe tot de fusiegemeente Menen. Vandaag de dag is deze gemeente gekend als landbouw-, industrie- en woondorp in het zuidwesten van West-Vlaanderen tegen de grens met Frankrijk.

Aalbeke:

Over de vroegste geschiedenis van Aalbeke¹⁰, gelegen ten westen van het projectgebied, is minder geweten. De oudste vermelding, als *Albecca*, dateert uit 1136¹¹. Het grondgebied van Aalbeke was erg versnipperd over verschillende heerlijkheden, zoals Ter Heule en Ten Nieuwenhove. De heerlijkheid Aalbeke was niet de voornaamste, maar aan het bezit was de titel van dorpsheer verbonden. In de tweede helft van de 18de eeuw werd de weg Kortrijk – Rijsel een echte ‘steenweg’. In de 19de eeuw bleven Ter Heule en Ten Nieuwenhove de grootste hoeves. De Kortrijkse familie Debien, een belangrijke nieuwe grootgrondbezitter, bouwde rond 1800 het kasteel dat nu gekend is onder de naam kasteel van Allart. Het bosareaal, voornamelijk gelegen op de hoger gelegen zware kleigronden of ‘klijtkobben’, verminderde tussen 1762 en 1834 met meer dan 8ha. Eind 19de eeuw werkten de meesten Aalbeekse werklui als thuiswevers. De eerste lokale fabriek van enige omvang kwam er pas aan het begin van de 20ste eeuw, met name de dakpannenfabriek Sterreberg. Geleidelijk aan tastte de ontginning van de klei de Aalbeekse landbouw aan. Tijdens het interbellum verschoof de tewerkstelling snel van landbouw naar industrie en diensten. De populatie groeide nauwelijks waardoor de bewoning beperkt bleef tot lintbebouwing langs de hoofdwegen in het centrum. De rest van de bevolking woonde enorm verspreid. De aanleg van de E17 in de jaren 1960 sneed de Preshoek van het centrum af. In 1973-1974 moest de Kapelhoek wijken voor het klaverblad E17-E403. Andere landbouwgronden verdwenen door het transportbedrijvencentrum LAR.

Ontstaan van het transportbedrijvencentrum LAR:

Zoals vroeger het geval was in vele middelgrote steden, waren te Kortrijk het goederenvervoer en de overslag ervan gecentraliseerd in de binnenstad (Kortrijk-Weide, Magdalenastraat). Het toenmalige douanegebouw met kantoren en openbaar entrepot werd opgetrokken in 1954. Meer en meer

¹⁰ Vandeputte O., Gids voor Vlaanderen. *Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Lannoo Uitgeverij, Tielt, 2007.

¹¹ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Aalbeke>

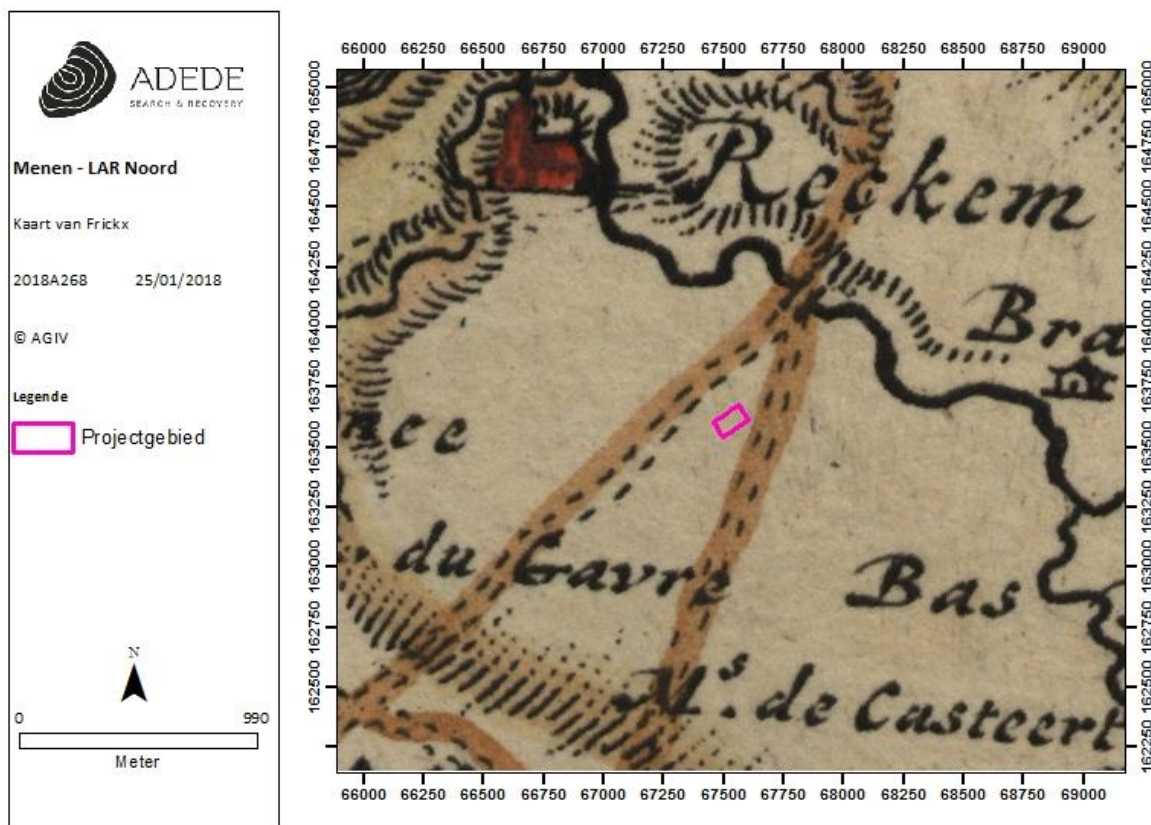
expediteurs en douaneagenten kwamen er zich vestigen, wat vanzelfsprekend de verkeersdrukte in de binnenstad verhoogde. Ondertussen kende ook de containerisatie internationaal meer en meer succes. In plaats van een containerterminal te bouwen in de binnenstad van Kortrijk, groeide op het einde van de jaren '60, onder impuls van oud-minister A.De Clerck, stichter-voorzitter van de Intercommunale Leiedal en van de burgemeester van Kortrijk I.J.Lambrecht, het idee om een containerterminal te bouwen nabij de plaats waar de spoorweg Kortrijk-Rijsel de in uitvoering zijnde autoweg E3 dwarste. De NMBS zette schaarde zich achter dit idee: het project, een vaste internationale containerterminal, zou een onderdeel worden van een "transportzone". In samenwerking met de grensgemeenten Lauwe, Aalbeke en Rekkem (de eerste letters van deze drie gemeenten vormen de feitelijke naam van het Internationaal Transportcentrum LAR) werd door de Intercommunale Leiedal een bijzonder plan van aanleg "Industriezone LAR" opgemaakt. Dit plan werd op 19 november 1971 bij Koninklijk Besluit goedgekeurd. De bedoelingen waren vooral het drukke vrachtwagenverkeer uit de Kortrijkse binnenstad weren; alle transport gerelateerde activiteiten centraliseren in één zone; en het internationale transport verder ontwikkelen. Mede in overleg met bedrijven uit de transport-en expeditie sector werden de plannen verder uitgewerkt. Een aantal externe elementen (energiecrisis in 1973, subsidiëringsperikelen, enz.) vertraagden de start van de realisatie. In januari 1977 werd door het Ministerieel Comité voor Vlaamse Aangelegenheden (MCVA) de beslissing genomen tot subsidiëring van de infrastructuur van de LAR. In verschillende fasen werden, vanaf 1978, de infrastructuurwerken uitgevoerd en in 1982 besloot Stad Menen tot de oprichting van het douanegebouw en het openbaar entrepot. Opdat de activiteiten op de LAR zo vlug mogelijk zouden kunnen starten, bouwde het Stadsbestuur van Menen en Leiedal, eind 1983, een voorlopig gebouw voor de huisvesting van een voorlopig douanekantoor, een zestal douaneagenten en een cafetaria. Dit gebouw werd afgebroken in 1985 op het ogenblik dat de nieuwbouw in gebruik genomen werd. In februari 1984 startten de activiteiten op de LAR.¹²

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Frickx-kaarten (1712)

Op de kaart van Frickx, zoals gegeorefereerd door Geopunt, staat het projectgebied slechts bij benadering weergegeven. Ten noorden van het projectgebied staat het dorp Lauwe aangeduid, nabij de Leie. Aalbeke staat ten noordoosten weergegeven.

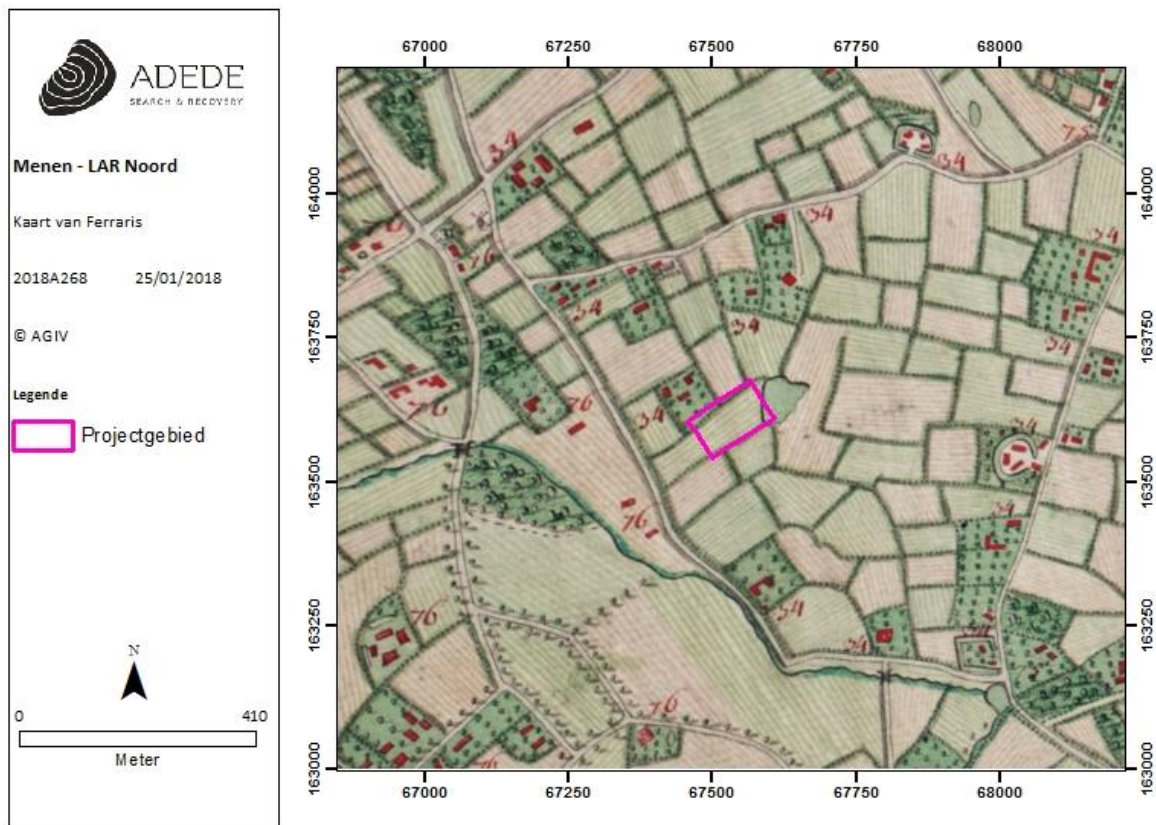
¹² http://www.bitlar.be/historiek_LAR_nl.php

Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van Frickx.

3.3.2.2 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

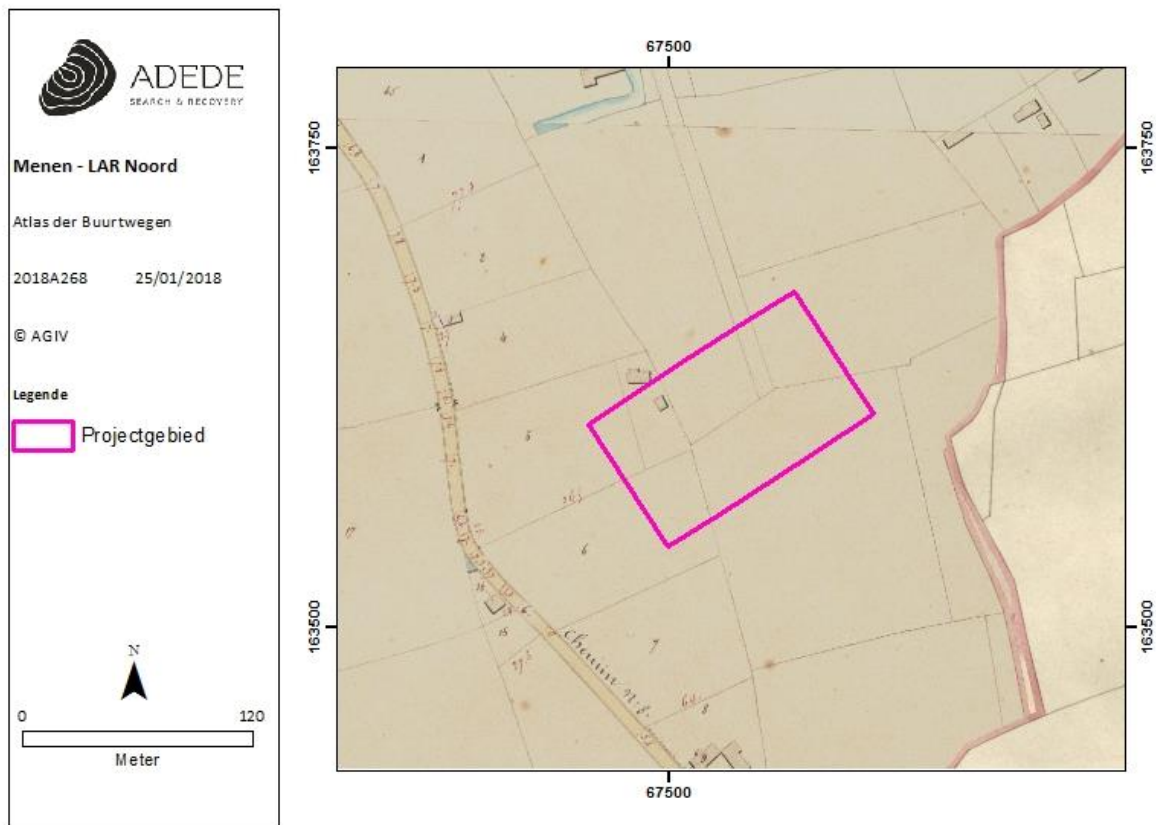
Op de kaart van Ferraris wordt het grootste deel van het onderzoeksgebied weergegeven als akkerland. Het uiterste noordwestelijke deel overschrijdt de afbakening van een omheinde landelijke hoeve en beslaat een deel van haar boomgaard. In de uiterste zuidoosthoek ligt een deel van een vijver. Ten westen van het onderzoeksgebied loopt een weg van noordwest naar zuidoost. De hele ruime omgeving laat zich overigens kenmerken door een landelijk karakter met verspreide rurale bewoning.

Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

3.3.2.3 *Atlas der Buurtwegen (1840)*

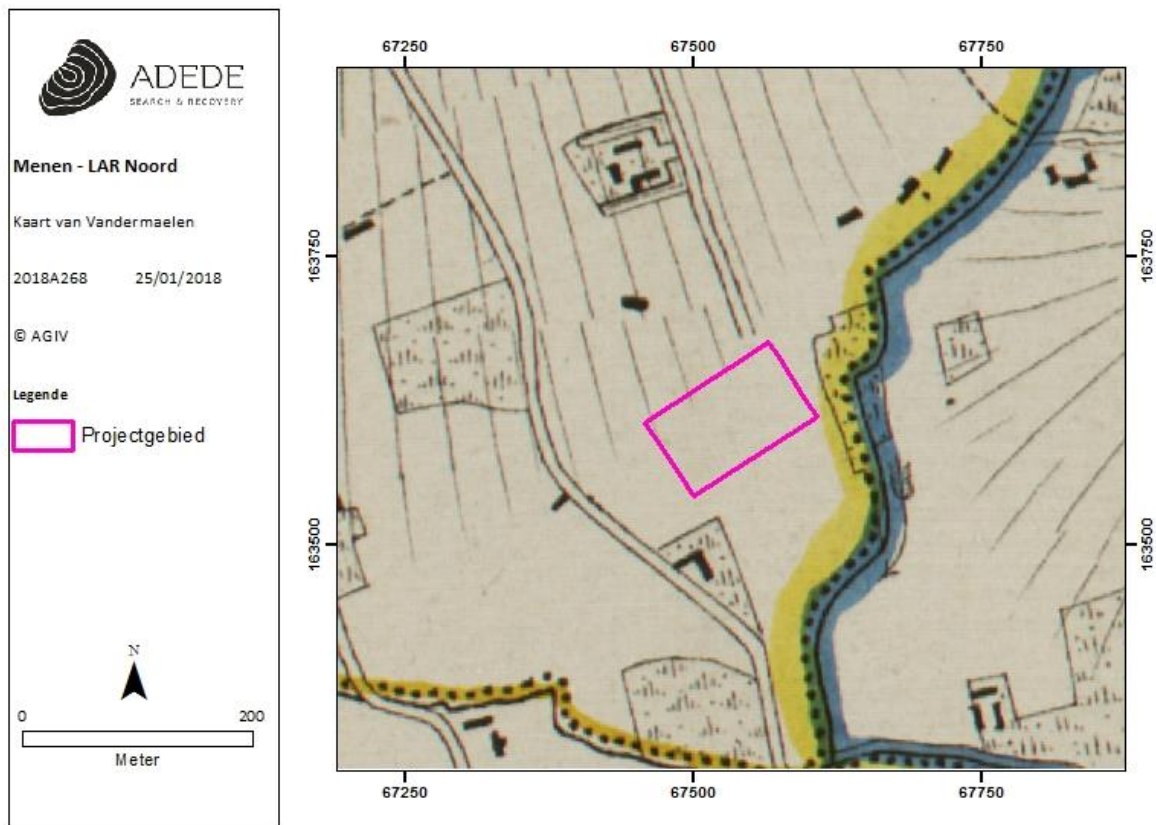
De Atlas der Buurtwegen bevestigt min of meer het beeld dat op de Ferrariskaart wordt geschetst. Het onderzoeksgebied lijkt nog steeds grotendeels uit landbouwgebied te bestaan. De bebouwing die op de kaart van Ferraris net buiten het projectgebied valt, ligt nu deels binnen de contouren van het projectgebied. De weg ten westen wordt hier aangeduid als Chemin °8. De vijver is verdwenen. Daarenboven loopt op deze kaart een weg van noord naar zuid door het projectgebied. De weg krijgt echter geen benaming op deze kaart.

Figuur 14. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

3.3.2.4 Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)

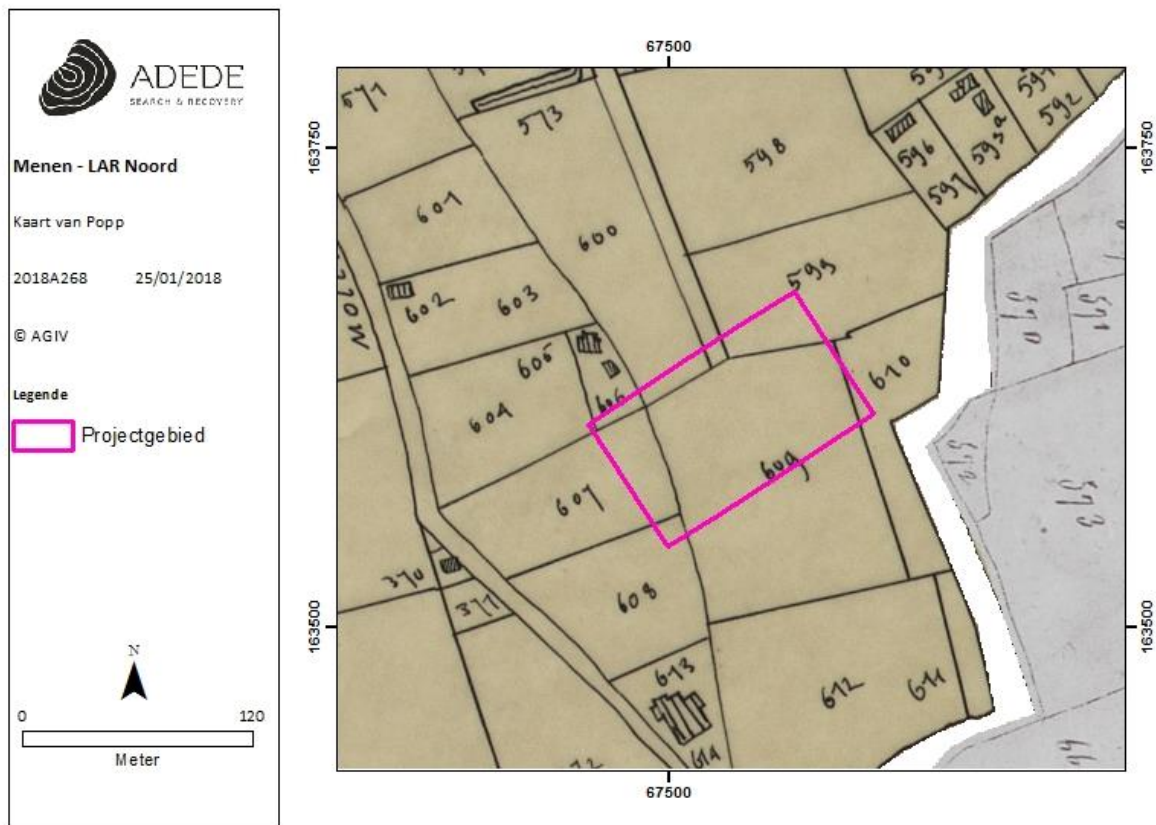
Op deze kaart is binnen het onderzoeksgebied geen bebouwing meer zichtbaar en lijkt het hele gebied gewoon akkerland te zijn. Wat hier wel opvalt is dat het terrein aan de voet van een op het zuiden gerichte helling lijkt te liggen.

Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

3.3.2.5 Kaart van Popp (1842 – 1879)

De Poppkaart sluit opnieuw dichterbij het beeld dat wordt geschetst op de Ferrariskaart en de Atlas der Buurtwegen. De bewoning in het noordwesten is opnieuw zichtbaar (ervan uitgaand dat het om dezelfde bewoning gaat), zij het ditmaal net buiten het onderzoeksgebied. Deze discrepantie tussen de verschillende historische kaarten heeft waarschijnlijk vooral te maken met lichte verschuivingen die optreden bij de kaartprojecties, maar zorgen er wel voor dat het moeilijk met zekerheid is aan te tonen of de bebouwing zich al dan niet binnen het projectgebied bevindt. Verder verschijnt ook een weg, komende vanaf de Kleine Molenstraat, vanuit het noorden het onderzoeksgebied net binnenkomt en dan stopt.

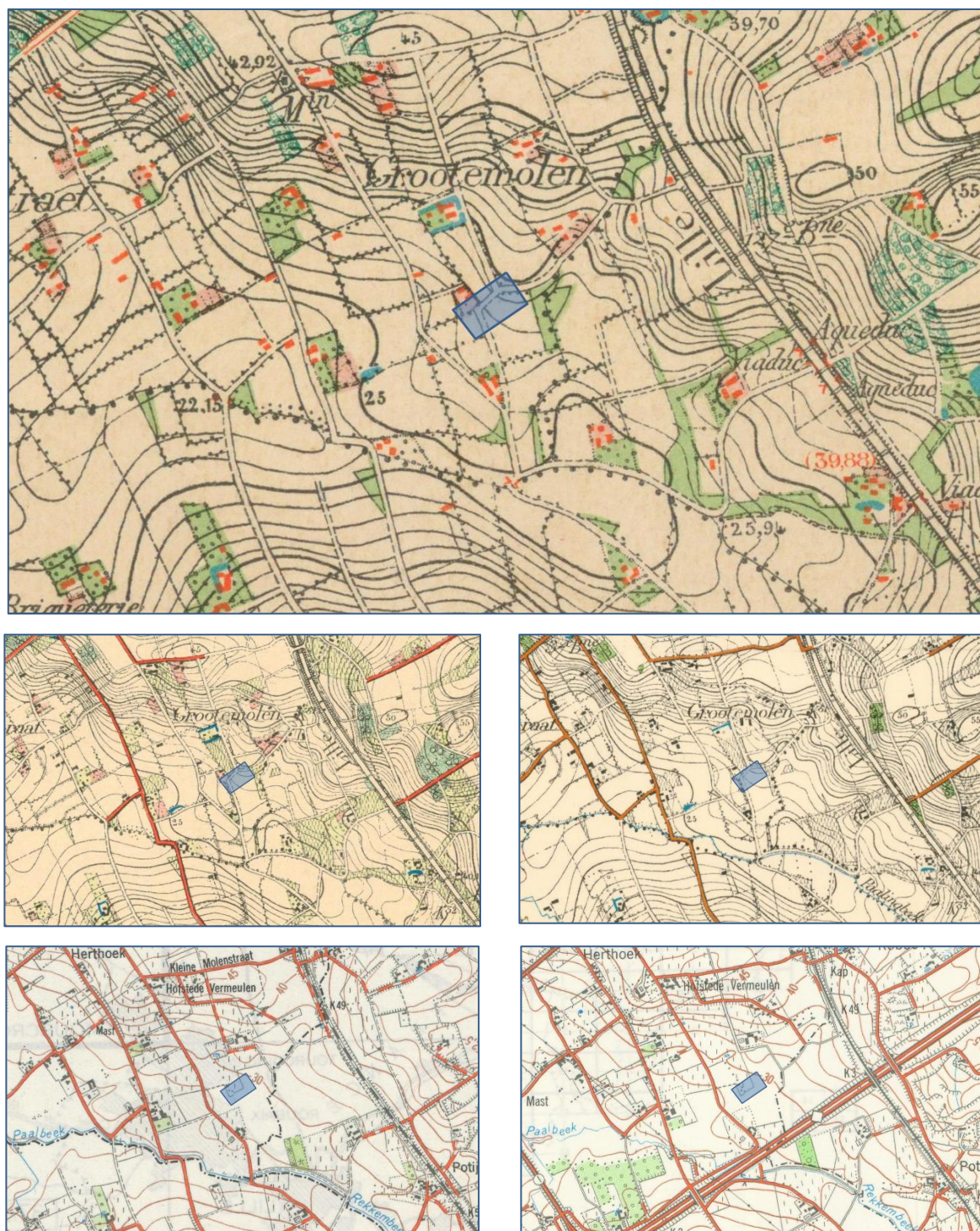

Figuur 16. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.3.2.6 Topografische kaarten van België (1873 – 1904 – 1939 – 1969 – 1981)

Op de kaart uit 1873 is wat betreft bebouwing een grotendeels gelijkaardige situatie zichtbaar als die op de Poppkaart. Wat wel opvalt is dat hier de bij de Poppkaart besproken weg, nu dwars door het onderzoeksgebied een zigzagbeweging maakt en dan verder loopt in zuidelijke richting. In de noordelijke hoek van het onderzoeksgebied sluit de weg aan op een andere weg die richting het oosten trekt.

Naarmate de tijd vordert neemt de hierboven veelvuldig besproken bebouwing geleidelijk af. Op de kaart uit 1939 is een van de twee gebouwen verdwenen en vanaf de kaart uit 1969 is geen bebouwing meer zichtbaar. Opvallend is ook dat vanaf dit moment de weg die het onderzoeksgebied doorkruiste, ook verdwenen is.

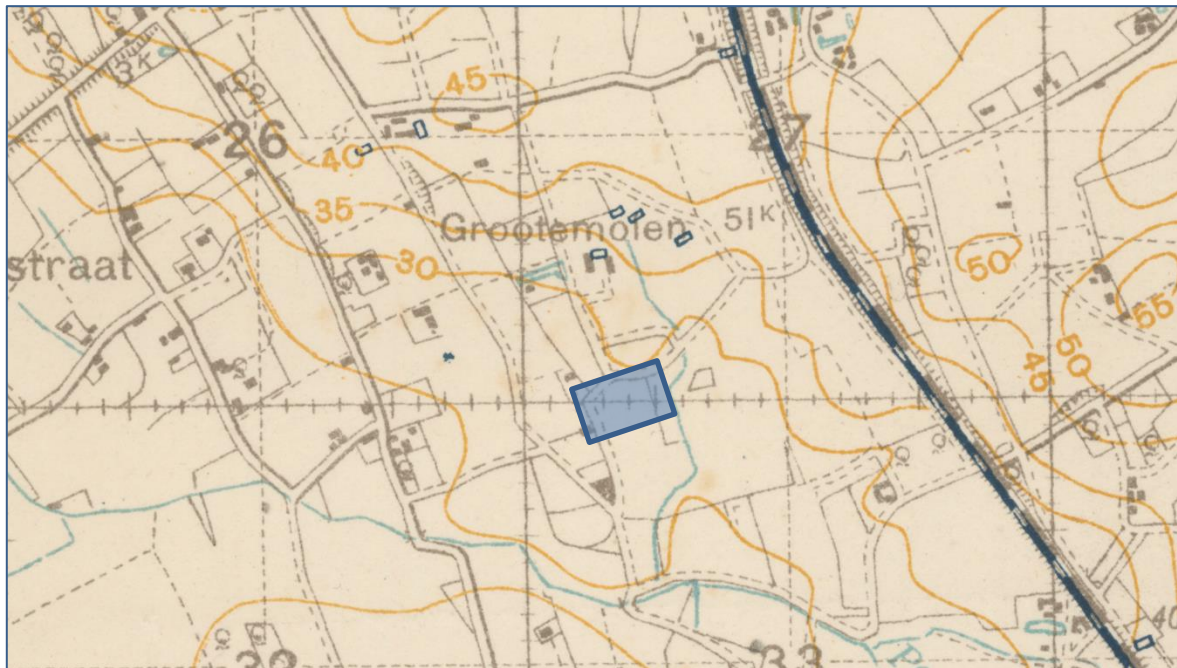

Figuur 17. Situering van het projectgebied op de Topografische Kaarten van België 1873 – 1981 (chronologisch van links naar rechts en van boven naar onder).¹³

¹³ www.cartesius.be

3.3.2.7 Trench maps (WOI)

Een blik op deze trench map leert dat zich binnen het onderzoeksgebied ten tijde van Wereldoorlog I waarschijnlijk geen noemenswaardige oorlogshandelingen met impact op het bodemarchief hebben voorgedaan. Voor deze sector (SW29) was enkel deze trench map voorhanden, ze geeft de situatie weer zoals die was op 10 oktober 1918.

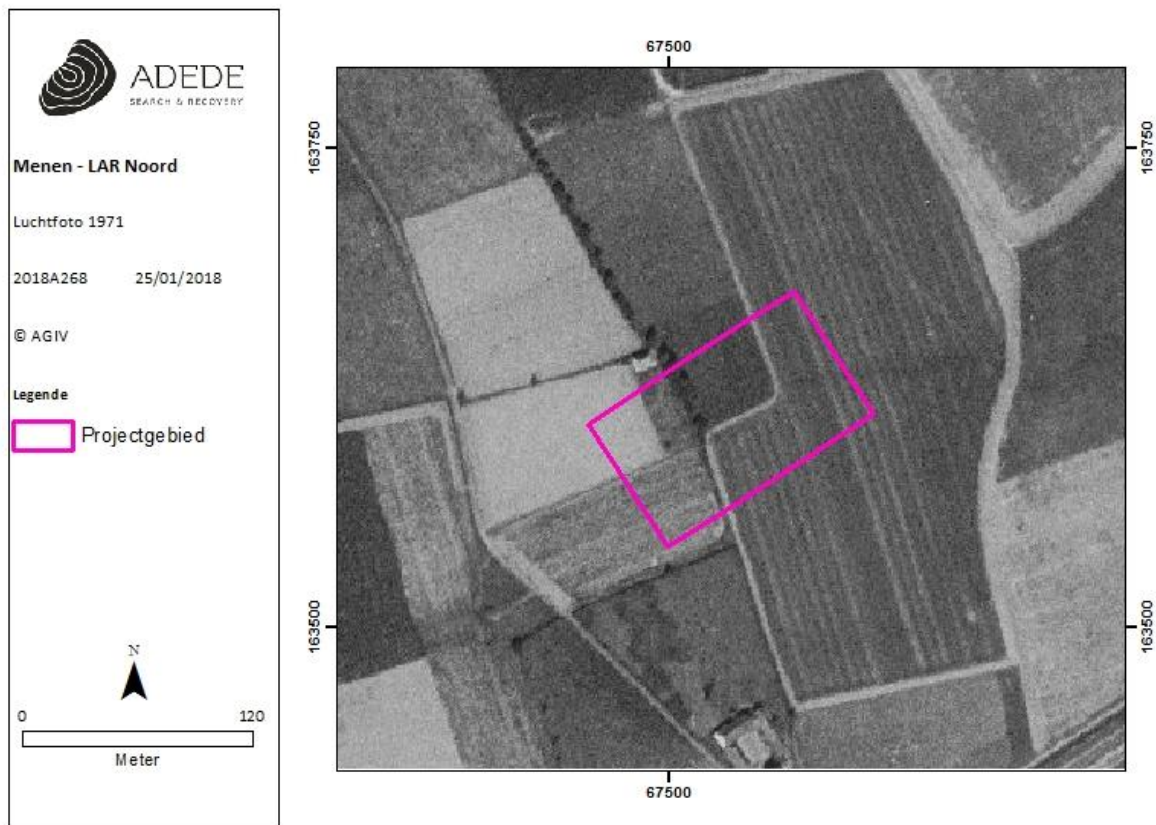

Figuur 18. Situering van het projectgebied op de Trench Map van 10/10/1918.¹⁴

3.3.2.8 Luchtfoto 1971

De luchtfoto uit 1971 bevestigt wat betreft de bebouwing het beeld van de topografische kaart uit 1969, maar spreekt die tegen wat betreft de hierboven besproken weg. Op de foto is duidelijk te zien dat op dat moment de weg nog steeds het onderzoeksgebied doorkruist. Een mogelijke verklaring kan zijn dat de weg geleidelijk aan belang inboette en nog een tijd als landwegje in het landschap aanwezig was.

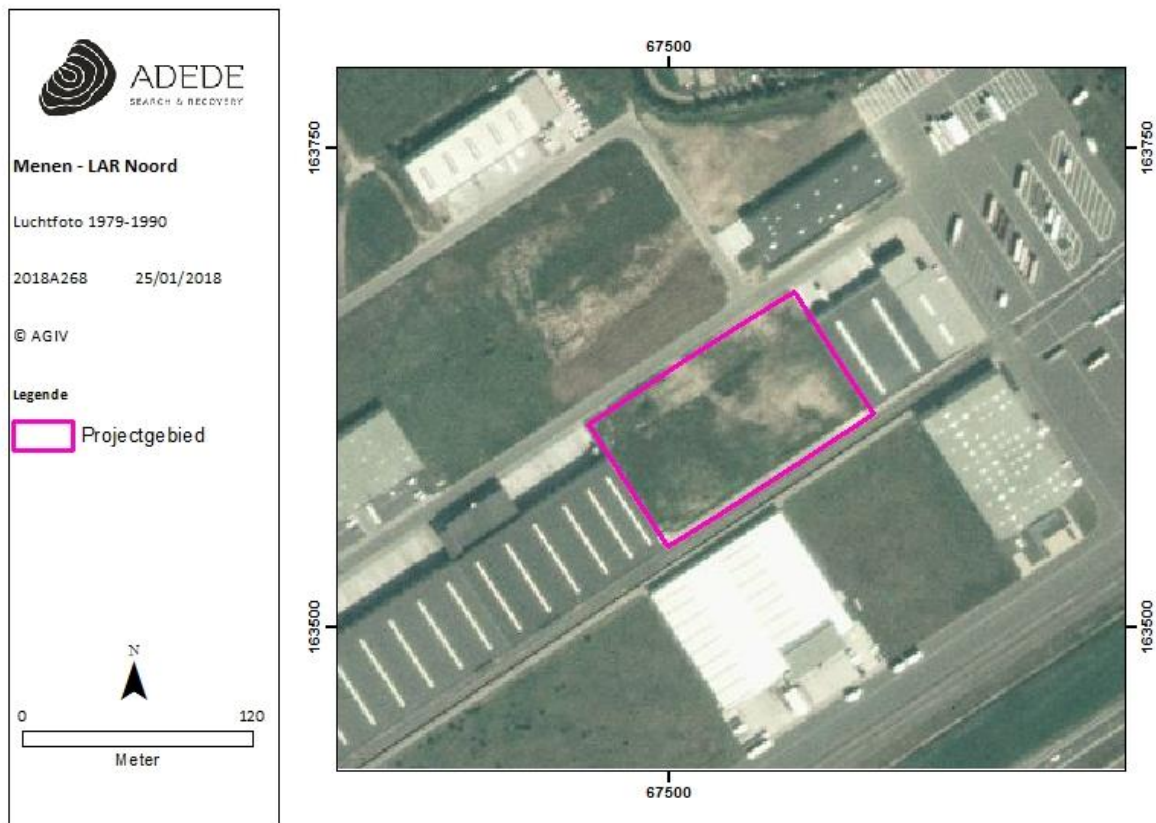
¹⁴ <http://maps.nls.uk/ww1/trenches/>

Figuur 19. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1971.

3.3.2.9 Luchtfoto 1979 – 1990

Op deze luchtfoto is voor het eerst het transportbedrijfencentrum LAR zichtbaar. De situatie van het onderzoeksgebied lijkt op dat moment al min of meer gelijkaardig aan de huidige situatie. Aangezien beide aanpalende percelen al zijn bebouwd kan worden aangenomen dat deze specifieke luchtfoto dateert van na 1988 en dat het braakliggende onderzoeksterrein op dat moment al is opgehoogd door de nieuwe eigenaar.

Figuur 20. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979 – 1990

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

Onderstaande archeologische situering werd opgesteld aan de hand van de Centraal Archeologische Inventaris.¹⁵ Binnen het onderzoeksgebied zelf zijn nog geen archeologische waarden gekend en werd tot op heden nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn er enkel CAI-locaties die zijn gekend op basis van historische kaarten. Het gaat hier dan vooral om sites met walgracht die zichtbaar zijn op de Poppkaart, zoals de sites rond Le Brun Cornet (**CAI ID 72864, 72865, 72866**) en in de Grote Kruisstraat (**CAI ID 72884**). Deze sites met walgracht dateren mogelijk uit de late middeleeuwen, maar vertonen een continuïteit tot in de late 19de eeuw. Andere sites zijn moeilijker te dateren (**CAI ID 72860, 72861, 72863**, o.b.v. van Popp-kaart of **CAI ID 152127, 152131**, o.b.v. Ferrariskaart). De enige premiddeleeuwse sporen die in de directe omgeving van het projectgebied zijn aangetroffen, gaan

¹⁵ cai.onroerenderfgoed.be

terug op de Romeinse periode (**CAI ID 211381**: grachten, greppels en kuilen waarin Romeins aardewerk werd aangetroffen). Daarnaast zijn enkele losse lithische vondsten gekend die gedateerd worden in de prehistorie, deze werden echter voornamelijk aangetroffen tijdens veldprospectie in de jaren 90 en zijn bijgevolg zonder context.

De middeleeuwse locaties betreffen in het bijzonder sites met walgracht die werden bepaald op basis van historische kaarten (**CAI ID 72879, 74304, 74305, 74306**). Ter hoogte van de site met walgracht aan de Blauwekasteelstraat werden tevens middeleeuwse bouwmaterialen en aardewerk aangetroffen tijdens prospecties (**CAI ID 74123**). Andere sites met walgracht, zichtbaar op historische cartografische bronnen, zijn moeilijker te dateren, zoals bijvoorbeeld de locaties net ten zuiden van Lauwe (**CAI ID 72880, 72881, 72882, 72883**).

De meldingen uit nieuwe en nieuwste tijd zijn vooral losse vondsten van aardewerk, mogelijk mee aangevoerd bij de bemesting van de akkers (**CAI ID 74306, 74170, 74138**), en twee molenlocaties gebaseerd op de ferrariskaart (**CAI ID 70302**, oudste vermelding in 1679 en **CAI ID 70298**, oudste vermelding in 1629).

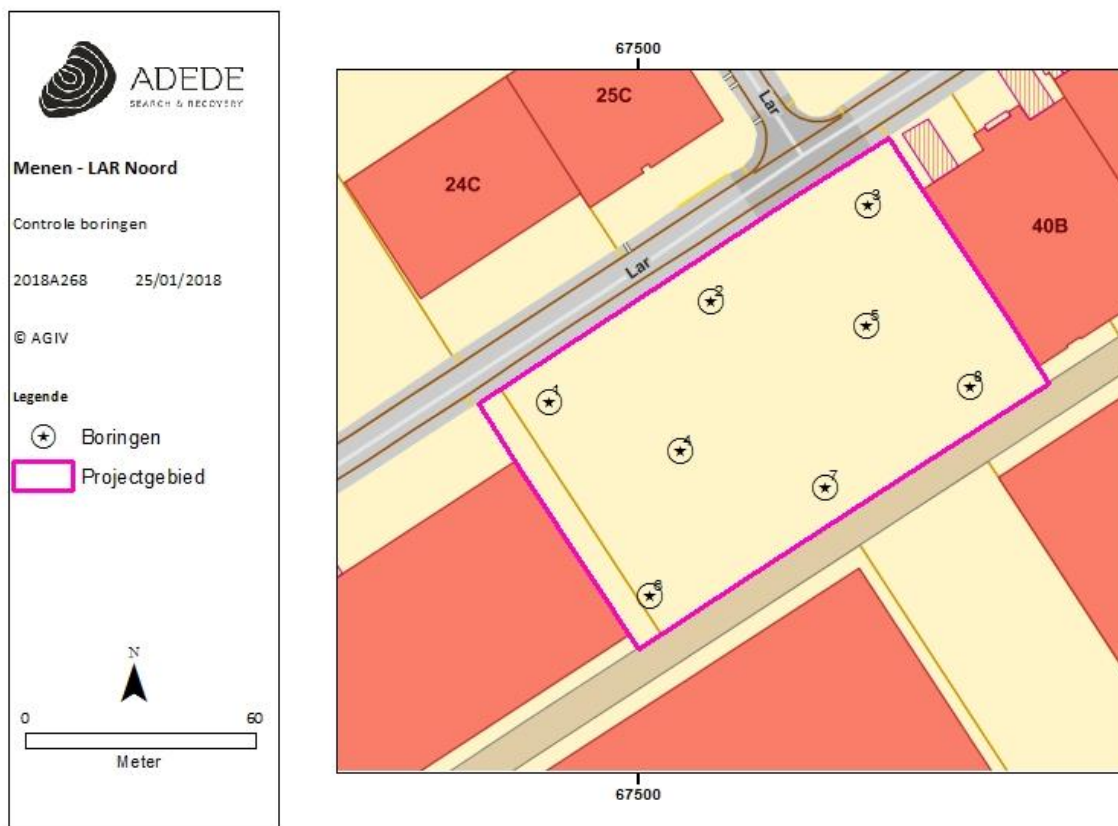
Figuur 21. Situering van enkele CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied.

3.5 Boringen ADEDE

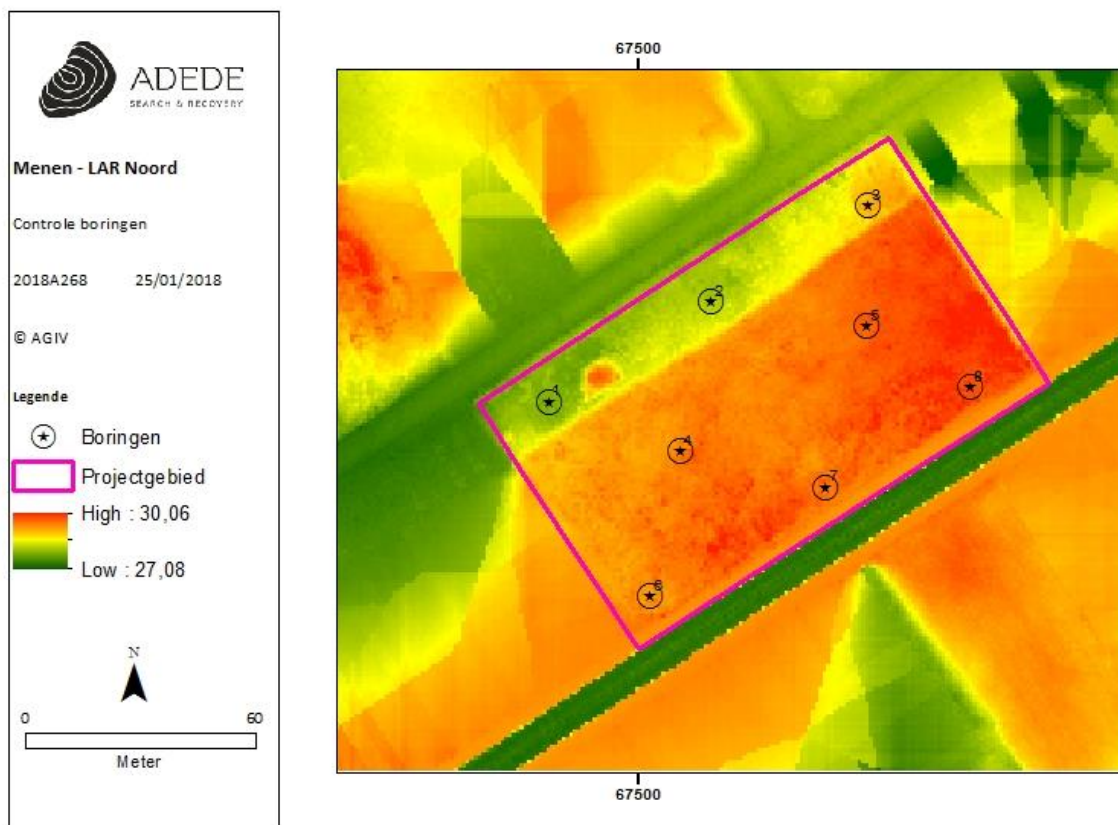
3.5.1 Administratieve gegevens

Op dinsdag 30/01/2018 werden controleboringen uitgevoerd door ADEDE-bvba op een terrein (kadaster: Menen, S^{ie} C, Lauwe, 3de Afd., n° C704a) gelegen in het Transportbedrijvenscentrum LAR te Lauwe (Menen – West-Vlaanderen). Het plangebied bestaat uit een rechthoekig braakliggend perceel, dat grenst aan percelen waar magazijngebouwen op zijn opgetrokken.

De keuze van het boorgrid en de resolutie is gebeurd in functie van de complexiteit van het landschap en is gebaseerd op de resultaten van het bureauonderzoek. In haar bestaande toestand is het onderzoeksgebied te omschrijven als braakliggend terrein dat eind jaren '80 aanzienlijk met minimaal 80cm zou zijn opgehoogd. Er werd geopteerd voor een grid met 8 boringen in geschrante raaien. De lokalisering van de boorpunten is gebeurd met xyz-coördinaten (planimetrie in Lambertcoördinaten (EPSG:31370), altimetrie ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing).

Figuur 22. Vooropgestelde boorplan

Figuur 23. Vooropgestelde boorplan op DHM

In totaliteit werden 7 boringen uitgezet, boring nr. 1 in de noordwestelijke hoek werd geschrapt aangezien het terrein hier te drassig was om een degelijke boring uit te voeren.

De bodemopbouw vertoont doorheen het onderzoeksgebied grotendeels dezelfde karakteristieken, met uitzondering van 2 boringen in het noordelijke deel bestaat de bodem uit minimaal 80cm aangevoerde zandleem grond, lokaal is hierin baksteengruis verwerkt. Bij deze boringen werd slechts in één geval de C-horizont bereikt, op 80cm diepte. Bepaalde boringen toonden aan dat de aangevoerde grond aanwezig is tot op een diepte van ca. 120cm.

De twee boringen in het noordelijke deel (2 en 3) toonden wel een intact bodemprofiel, waarbij zowel de A, B, als C-horizont aanwezig was. De A-horizont vertoont sterke gelijkenissen met de Ap-horizont van de overige boringen, een verklaring hierin kan men vinden in het feit dat de aangevoerde grond afkomstig is van de omliggende terreinen. Er werd echter geen baksteengruis in deze horizont aangetroffen. De B-horizont bevindt zich op 60cm diepte en bestaat eveneens uit zandleem. Daar waar de C-horizont aanwezig is, bestaat deze uit blauwgrijze zandige klei.

Het is duidelijk dat een groot deel van het onderzoeksgebied met minimaal 80cm opgehoogd is. Dit houdt in dat het potentieel aanwezige erfgoed zich dieper dan 80cm moet bevinden. Daar men op 120cm diepte nog aangevoerde grond aantrof en de bodem op dit moment verzadigd is met water, kon men een diepere bodemopbouw niet vaststellen. Wel kan men stellen dat waar de B-horizont werd waargenomen deze niet vergraven was.

N°	Diepte (cm) en Beschrijving	Foto
2	0-70: A-horizont, bruin, nat, homogeen zandleem 70-120: B-horizont, fijner, nat, lichtbruin, zandleem 120-250: C-horizont, blauw-groen-grijs, zandige klei 250: doorweekt	
3	0-70: A-horizont, bruin, nat, homogeen zandleem 70-120: B-horizont, fijner, nat, lichtbruin, zandleem 120-250: C-horizont, blauw-groen-grijs, zandige klei 250: doorweekt	
4	0-80: Ap-horizont, aangevoerde grond, bruin, nat, heterogeen zandleem met baksteengruis 80-90: iets natter zandleem 90: doorweekte bodem	

5	0-120: Ap-horizont, aangevoerde zandleem grond. Tot 70cm diepte baksteengruis aanwezig. Vanaf 120cm doorweekte bodem.	
6	0-120: Ap-horizont, aangevoerde zandleemgrond. Tot 70cm diepte baksteengruis aanwezig. Vanaf 120cm doorweekte bodem	
7	0-120: Ap-horizont, aangevoerde grond. Vanaf 120cm doorweekte bodem	
8	0-80: Ap-horizont, vochtig, bruin, aangevoerde zandleemgrond 80-110: C-horizont, blauw-groen-grijs, zandige klei 110: doorweekt	

4 Besluit

4.1 Archeologische waardering

Aan de hand van de geraadpleegde cartografische bronnen kan worden vastgesteld dat het projectgebied gelegen is binnen een rurale omgeving, waarbij de enige vastgestelde bebouwing voornamelijk een verspreide hoevebouw betreft. Dit is voor het eerst duidelijk zichtbaar op de kaart van Ferraris, waarbij het projectgebied een deel van een perceel met hoeve doorsnijdt. Op de daaropvolgende kaart (Atlas der Buurtwegen) bevindt een deel van de bebouwing zich binnen de contouren van het projectgebied en kan men tevens een weg waarnemen die halverwege het projectgebied stopt. Op de Kaart van Vandermaelen is bebouwing afwezig op het projectgebied, maar bevinden zich in de omgeving nog steeds enkele hoeves en alleenstaande gebouwen. De weg die op de Atlas der Buurtwegen nog door het projectgebied loopt, houdt nu op aan de noordelijke grens van het projectgebied. De hoeve die op voorgaande kaarten nog vlakbij of op het projectgebied gelegen is, bevindt zich nu meer in noordelijke richting. De Popp-kaart toont opnieuw een beeld dat aansluit bij de Atlas der Buurtwegen en Ferrariskaart, waarbij het projectgebied het perceel van de hoeve doorsnijdt in het zuiden. Daarnaast wordt het projectgebied tevens opnieuw doorsneden door een weg die van noord naar zuid loopt en stopt binnen de contouren van het projectgebied. Indien men de Topografische kaart van België met elkaar vergelijkt vanaf 1873 tot 1981 dan kan men vaststellen dat in het begin er grote gelijkenissen zijn met de Popp-kaart op vlak van bebouwing, maar nu verschillende wegen doorheen het projectgebied lopen, naarmate met de kaarten bekijkt dieper in de 20ste eeuw neemt de bebouwing geleidelijk af. Vanaf de kaart van 1969 is geen bebouwing meer zichtbaar, daarnaast is ook de weg verdwenen die voorheen zichtbaar was.

Daar het projectgebied gelegen is binnen een zone gekend voor activiteiten uit Wereldoorlog I, werden ook Trench Maps uit deze periode bekeken. Voor de omgeving van het onderzoeksgebied is enkel een Trench Map uit 10 oktober 1918 beschikbaar, hierop zijn geen constructies te zien of valt niet af te leiden dat er noemenswaardige oorlogshandelingen hebben voorgedaan die een impact kunnen hebben op het bodemarchief.

De gekende CAI-waarden voor de directe omgeving van het onderzoeksgebied sluiten aan bij het beeld dat gekend is vanuit het cartografisch onderzoek. Er zijn vier middeleeuwse sites met walgracht gekend, waarvan op één locatie middeleeuwse bouwmaterialen en aardewerk is aangetroffen. Een aantal andere sites met walgracht zijn tevens opgenomen in de CAI als cartografische indicatoren, deze zijn echter moeilijker te dateren. Uit de Nieuwe en Nieuwste tijd zijn voornamelijk losse aardewerk vondsten gekend en een molen waarvan de oudste vermelding teruggaat tot 1679.

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn premiddeleeuwse sporen eerder schaars, uit de Romeinse periode zijn wel bewoningssporen aangetroffen onder de vorm van grachten en greppels met Romeins aardewerk.

Op basis van de landschappelijke gegevens kan men stellen dat het projectgebied zich op de overgang van een hoger gelegen naar een lagergelegen landschap. Uit de controle boringen die door ADEDE-bvba werden uitgevoerd blijkt dat een groot deel van het onderzoeksgebied opgehoogd is, dit stemt overeen met de informatie aangereikt door de opdrachtgever. In de noordelijke zone van het projectgebied is echter een intacte bodemopbouw vastgesteld.

Op basis van de gekende bronnen kan men besluiten dat voor het projectgebied archeologische verwachting mag naar voor worden geschoven, die zich voornamelijk situeert in de middeleeuwen en postmiddeleeuwen. Hoewel een groot deel van het onderzoeksgebied opgehoogd is en het archeologische niveau hier bij de geplande ingrepen niet verstoord zal worden, blijft toch een belangrijk deel bedreigd, waarbij wel degelijk een potentieel op kennisvermeerdering aanwezig is.

4.2 Onderzoeksvragen

- **Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?**

Op landschappelijk en bodemkundig vlak vertoont het onderzoeksgebied wel wat potentieel. Het projectgebied is op een goede locatie gelegen voor steentijdsites, nabij een waterloop en in een overgangsgebied van hoog naar laag en uit de CAI-waarden komt naar voor dat hier wel degelijk steentijdvondsten gedaan worden. Daarenboven blijkt uit de controle boringen dat voor ca. 2700m² van het onderzoeksgebied een onverstoorde bodemopbouw waar te nemen valt. Voor de prehistorische en Romeinse periode blijven de aanwijzingen beperkt. De middeleeuwen en postmiddeleeuwen wijzen voornamelijk in de richting van rurale sporen die gelinkt kunnen worden met de gekende verspreide hoevebouw.

- **Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?**

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen sites gekend. Op circa 400m ten zuidoosten van het projectgebied zijn wel enkele locaties gekend waar postmiddeleeuwse scherven zijn aangetroffen. Daarnaast bevinden zich verschillende cartografische indicatoren naar hoeves met walgracht in de omgeving van het projectgebied.

- **Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?**

Voor zover het bureauonderzoek dit heeft kunnen vaststellen lijkt het onderzoeksgebied vanaf de postmiddeleeuwen steeds akkerland te zijn geweest. Dit landgebruik bleef grotendeels behouden tot in de 20ste eeuw bij de aanleg van het industriepark. Bij de aanleg van het bedrijventerrein werd het projectgebied niet bebouwd maar wel grotendeels opgehoogd met teelaarde van de naburige terreinen.

- **Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?**

Vanaf de kaart van Ferraris is een hoeve zichtbaar aangrenzend met het projectgebied en verschillende hoeves in de buurt van het projectgebied, dit blijft zeker het geval tot eind 19^e eeuw. Enkel op de Atlas der Buurtwegen wordt een deel van de bebouwing binnen het projectgebied weergegeven. Vanaf de 20ste eeuw ziet men de bebouwing in de omgeving sterk afnemen.

- **Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?**

De geplande werken omvatten de aanleg van een magazijn met een bijhorende loskade. Gezien het terrein reeds met minimaal 80cm (tot 120cm) is opgehoogd kan men stellen dat voor een groot deel van het projectgebied de geplande werken geen impact zullen hebben op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed. Het noordelijke deel is echter niet opgehoogd en binnen deze zone vormen de geplande werken wel degelijk een bedreiging voor het bodemarchief, waarbij deze onherroepelijk vernield kunnen worden.

Afweging verder onderzoek

Afgaand op bovenstaande archeologische waardering lijkt voor het projectgebied wel degelijk een potentieel op kenniswinst aanwezig, waarbij er voornamelijk een verwachting is naar middeleeuwse en postmiddeleeuwse resten. Uit de controle boringen is gebleken dat voor ca. 2700m² van het onderzoeksgebied de bodemopbouw intact is en tevens bedreigd wordt door de geplande werken. De overige 7000m² van het projectgebied is duidelijk opgehoogd met ca. 80-120cm waardoor hier de geplande werken geen bedreiging vormen voor het bodemarchief. De cartografische bronnen tonen de duidelijke aanwezigheid van een hoeve vlakbij het projectgebied, waarbij in bepaalde gevallen de hoeve zelfs gelegen is op de potentieel bedreigde zone van het projectgebied. Daarnaast kan men op de cartografische bronnen afleiden dat tot diep in de 20ste eeuw het landgebruik en historische bebouwing in de omgeving grotendeels hetzelfde blijft, waardoor men een intactheid van

archeologische sporen kan vermoeden. Dit alles leidt ADEDE-bvba ertoe te adviseren dat verder onderzoek noodzakelijk is. Na grondige afweging van alle door de Code van Goede Praktijk voorgestelde onderzoeksmethodes lijkt een proefsleuvenonderzoek in dit geval de meest aangewezen strategie om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied zo efficiënt en adequaat mogelijk in te schatten. Het proefsleuvenonderzoek dient echter enkel uitgevoerd te worden in de zone die potentieel bedreigd wordt door de geplande werken. Deze onderzoekstechniek laat toe om na te gaan of er relevante archeologische sporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied en biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht. Daarenboven is deze methode geschikt daar er een site zonder complexe stratigrafie verwacht wordt.

4.3 Besluit gespecialiseerd publiek

Het, door ADEDE-bvba, uitgevoerde bureauonderzoek heeft niet met zekerheid de aan- of afwezigheid van de archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied kunnen aantonen. Wel bleek dat het archeologische potentieel van het onderzoeksgebied hoog genoeg is om verder onderzoek te adviseren. Na een grondige afweging van alle door de Code van Goede Praktijk voorgestelde onderzoeksmethodes lijkt een proefsleuvenonderzoek de meest aangewezen strategie om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied zo efficiënt en adequaat mogelijk in te schatten.

5 Bibliografie

Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart Kaartblad 29 Kortrijk*, Brussel: Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen.

Goossens M., 2012. *Studie van de diversiteit van de glauconiethoudende gesilicificeerde zandsteen uit het Onder- en Midden-Eoceen in de regio Fobecq-Gent*, Gent: Universiteit van Gent

Vandeputte O., *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Lannoo Uitgeverij, Tielt, 2007.

Van Ranst E. & Sys C., Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), *Laboratorium voor Bodemkunde, Gent, 2000*.

Internetbronnen

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Menen>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Rekkem>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121791>

<http://www.flandrica.be/flandrica/items/show/765>

<https://www.menen.be/nieuws/in-beeld-lauwe-krijgt-kanon-terug>

http://www.ethesis.net/kortrijk_verzet/kortrijk_verzet_hfst_5_deel_1_b.htm

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Aalbeke>

http://www.bitlar.be/historiek_LAR_nl.php

www.cartesius.be

<http://maps.nls.uk/ww1/trenches/>

cai.onroerenderfgoed.be

6 Lijst van plannen

Plannr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Projectgebied op topografische kaart.	1/5000	digitaal	25/01/18
0002	Projectgebied op orthofoto uit 2017.	1/1500	digitaal	25/01/18
0003	Projectgebied op GRB kaart, kadastrale informatie.	1/1500	digitaal	25/01/18
0004	Gekende verstoorde zones binnen het projectgebied.		digitaal	n.v.t.
0005	Inplantingsplan bestaande situatie projectgebied.	1/1500	digitaal	n.v.t.
0006	Inplantingsplan geplande situatie projectgebied.	1/1500	digitaal	25/01/18
0007	Projectgebied op Digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, Digitaal terreinmodel, raster 1m.	1/50000	digitaal	25/01/18
0008	Projectgebied op Digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, Digitaal terreinmodel, raster 1m (Detail).	1/1500	digitaal	25/01/18
0009	Projectgebied op de tertiair geologische kaart.	1/2000	digitaal	25/01/18
0010	Projectgebied op de quartair geologische kaart.	1/2000	digitaal	25/01/18
0011	Projectgebied op de bodemtypekaart.	1/2000	digitaal	25/01/18
0012	Projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, opname 2016.	1/10000	digitaal	25/01/18
0013	Projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart der Vlaamse gemeenten.	1/2000	digitaal	25/01/18
0014	Projectgebied op de landgebruikskaart (bodembebruiksbestand), opname 2001.	1/2000	digitaal	25/01/18
0015	Projectgebied op het gewestplan.	1/2000	digitaal	25/01/18
0016	Projectgebied op kaart van Fricx.	1/24000	analoog	25/01/18
0017	Projectgebied op kaart van Ferraris.	1/10000	analoog	25/01/18
0018	Projectgebied op Atlas der Buurtwegen	1/3000	analoog	25/01/18
0019	Projectgebied op topografische kaart van Vandermaelen.	1/5000	analoog	25/01/18
0021	Projectgebied op kaart van Popp.	1/3000	analoog	25/01/18
0022	Projectgebied op luchtfoto uit 1971.	1/3000	digitaal	25/01/18
0023	Projectgebied op luchtfoto uit 1979-1990.	1/3000	digitaal	25/01/18
0024	CAI-locaties ten opzichte van het projectgebied.	1/10000	digitaal	25/01/18

7 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.	- 17 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	- 17 -
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.	- 18 -
Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.	- 19 -
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.	- 20 -
Figuur 6. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	- 22 -
Figuur 7. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.	- 23 -
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.	- 24 -
Figuur 9. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	- 25 -
Figuur 10. Situering van het projectgebied op het gewestplan.	- 26 -
Figuur 11. Afbeelding van Lauwe uit de Flandria Illustrata van Sanderus.	- 28 -
Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx.	- 32 -
Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.	- 33 -
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.	- 34 -
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.	- 35 -
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.	- 36 -
Figuur 17. Situering van het projectgebied op de Topografische Kaarten van België 1873 – 1981 (chronologisch van links naar rechts en van boven naar onder).	- 37 -
Figuur 18. Situering van het projectgebied op de Trench Map van 10/10/1918.	- 38 -
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1971.	- 39 -
Figuur 20. Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979 – 1990.	- 40 -
Figuur 21. Situering van enkele CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied.	- 42 -
Figuur 23. Vooropgestelde boorplan	- 43 -
Figuur 24. Vooropgestelde boorplan op DHM	- 44 -